

Univerzita Palackého v Olomouci
Cyrlometodějská teologická fakulta

Katedra křesťanské sociální práce

Charitativní a sociální práce

Milada Viktorinová

*Kulturní a společenský život v dětských
domovech*

Bakalářská práce

Vedoucí práce: Mgr. Martin Žahourek

2013

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a že jsem všechny použité informační zdroje uvedla v seznamu literatury.

V Olomouci dne 1. 7. 2013

.....
Milada Viktorinová

Poděkování

Děkuji Mgr. Martinu Žahourkovi za odborné vedení mé práce, mnoho cenných rad a podnětů a za čas, který mi při tvorbě práce věnoval.

OBSAH

ÚVOD.....	6
TEORETICKÁ ČÁST.....	8
1. DĚTSKÉ DOMOVY	8
1.1. Dětský domov pro děti do 3 let	8
1.2. Dětský domov od 3 do 18 let	9
1.3. Dětský domov se školou	10
1.4. Počty dětských domovů	10
1.5. Děti v dětských domovech (cílová skupina)	11
1.6. Činnost dětských domovů	12
1.6.1. Existenčně nezbytné činnosti.....	13
1.6.2. Pracovní činnosti, zaměstnávání dětí.....	13
1.6.3. Zájmové činnosti.....	14
1.6.4. Rekreační činnosti.....	14
1.6.5. Kulturní činnosti	15
1.7. Funkce dětských domovů.....	15
1.7.1. Výchova	16
1.7.2. Vzdělávání	16
1.7.3. Citový rozvoj	17
1.7.4. Hmotné zabezpečení	17
1.7.5. Socializace	18
2. KULTURNÍ A SPOLEČENSKÝ ŽIVOT	19
2.1. Kulturní život	19
2.2. Společenský život.....	21
3. FINANCOVÁNÍ DĚTSKÝCH DOMOVŮ	24
3.1. Státní rozpočet.....	24
3.2. Fundraising.....	24
3.3. Nadace a nadační fondy podporující dětské domovy	25
3.3.1. Nadační fond Hanky Kynychové.....	25
3.3.2. Nadace Malý Noe	26
3.3.3. Nadace Terezy Maxové	26
3.3.4. Nadace Rozvoje občanské společnosti	26
3.3.5. Nadační fond Albert.....	27

PRAKTICKÁ ČÁST	28
4. KULTURNÍ A SPOLEČENSKÝ ŽIVOT V DĚTSKÝCH DOMOVECH	28
4.1. Metodologie výzkumu	28
4.2. Analýza dat.....	29
4.3. Jednotlivé výzkumné otázky	29
4.3.1. Celkové shrnutí výzkumu	47
5. FINANCOVÁNÍ KULTURNÍCH A SPOLEČENSKÝCH AKCÍ.....	48
5.1. Metodologie výzkumu	48
5.2. Analýza dat.....	48
5.2.1. Analýza jednotlivých otázek výzkumu	48
5.3. Shrnutí	54
ZÁVĚR	55
SEZNAM ZKRATEK	57
SEZNAM LITERATURY:	58
SEZNAM GRAFŮ	62
SEZNAM TABULEK.....	63
SEZNAM PŘÍLOH.....	64

ÚVOD

Pro svoji bakalářskou práci jsem si vybrala téma dětských domovů. Důvodem pro zvolení tohoto tématu bylo, že během mého studia mne zaujala práce s dětmi a mladistvými, ale hlavně jsme se o dětském domově v žádném předmětu neučili a já jsem se o této instituci chtěla něco dovědět, tak jsem si ji zvolila jako téma své práce.

Cílem mé Bakalářské práce bylo zjistit jaký je kulturní a společenský život v dětských domovech, finanční zajištění těchto aktivit a porovnání výstupů s několika dětskými domovy.

Práci jsem rozdělila na část teoretickou a praktickou. Obě části se skládají z několika kapitol. První kapitola se věnovala popisu dětských domovů. Zabývala jsem se zde tím, jaké typy dětských domovů se u nás nacházejí a pod která ministerstva jednotlivé typy dětských domovů spadají. Dále jsem se věnovala tomu, kdo se o děti v jednotlivých typech domovů stará. Do této kapitoly byly vloženy i počty dětských domovů v České republice, rozdělené podle toho, kdo je zřizuje. Poslední část této kapitoly popisuje funkce a činnosti dětských domovů. Zdroje, které jsem při zpracování této kapitoly použila, byly hlavně zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně-výchovné péči ve školských zařízeních, zákon č. 372/2011Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování a publikace od Jiřiny Taxové s názvem Výchovné problémy dětských domovů.

Druhá kapitola byla věnována kulturnímu a společenskému životu dětí v dětských domovech. Zaměřila jsem se na to, jaké kulturní a společenské akce děti navštěvují a kdo je pořádá. Při tvorbě kapitoly, jsem vycházela z výzkumu Miroslava Vocilky, který jej vydal v knize s názvem Dětské domovy v České republice. Tato publikace byla úplně první v naší zemi, která mapovala síť dětských domovů v republice (Vocilka, 1999, s. 6). Další výzkum, ze kterého jsem si vzala několik informací, vznikl v rámci projektu „Vstup do života“, který se realizoval v roce 2007 - 2008 a následně byl vydán pod názvem Individuální plánování služeb u ohrožených dětí a mládeže s důrazem na mladistvé odcházející z ústavní výchovy (Šafratová in Matoušek, Pazlarová, Baldová, 2008, s. 8).

Poslední kapitola se týkala financování dětských domovů. Zde jsem se zaměřila na to, z jakých zdrojů mohou dětské domovy čerpat finanční zdroje. Při tvorbě kapitoly

jsem vycházela z mnoha zdrojů např. z knihy od Bednářové a Pelecha s názvem Slabikář sociální práce na ulici a to z kapitoly o fundraisingu. Další informace o financování jsem získala přímo z internetových stránek některých nadací podporující dětské domovy.

Praktickou část tvoří dva výzkumy. První z nich byl kvantitativní výzkumné šetření prostřednictvím dotazníku. Tento dotazník vyplňovaly děti ze dvou dětských domovů a to ze Zábřehu a Štítů a z dětského domova se školou v Šumperku. Pomocí tohoto dotazníku bude zjištěno, jakých kulturních a společenských akcí se děti účastní a jestli si i nějaký kulturní program připravují pro veřejná vystoupení.

Druhý výzkum byl kvalitativní. Měl formu dotazníku a byl vyplněn vedoucími vychovateli dětských domovů Zábřeh a Štítů a vedoucím vychovatelem v dětském domově se školou v Šumperku. V tomto výzkumném šetření jsem zjišťovala, z jakých zdrojů jsou kulturní a společenské akce, kterých se děti účastní financovány nebo jestli získávají pro tyto kulturní a společenské akce i jinou formu pomoci např. materiální.

Všechna data, která jsem v rámci výzkumů získala, byla následně porovnána mezi sebou.

TEORETICKÁ ČÁST

1. DĚTSKÉ DOMOVY

V této kapitole věnuji dětským domovům. Představuji zde, jaké typy dětských domovů se v České republice nacházejí a pod která ministerstva spadají, jaké jsou jejich funkce, činnosti a úkoly, ale také popisují, které děti se do těchto zařízení umisťují.

Dětský domov je zařízením pro děti, které z různých důvodů nemohou vyrůstat v rodině, jelikož rodinu buď nemají, nebo tato rodina není schopna se o dítě postarat (Matoušek, 2008, s. 44).

Základní úkol dětských domovů je ten, že přebírají povinnost rodinné péče. K tomu aby dětský domov poskytl dítěti péči, kterou by mu měla poskytovat rodina má odlišné podmínky i prostředky (Taxová, 1967, s. 53). V těchto zařízeních tj. dětský domov a dětský domov se školou jsou pracovníci dětem k dispozici neustále, jelikož tato zařízení mají nepřetržitý provoz po celý rok (zákon č. 109/2002 Sb., § 37, odst. 1).

Zařízení pracují i s rodinami dětí a poskytují jim pomoc při vyřizování záležitostí, které se týkají jejich dítěte. Dále rodičům nabízí rodinou terapii nebo nácvik rodičovských dovedností, které jsou nezbytné pro výchovu a péči o dítě v rodině. Poskytují také podporu v případech, kdy se dítě vrací do své původní rodiny nebo pokud je umístěno do náhradní rodinné péče (zákon č. 109/2002 Sb., §1 odst. 2).

Zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy patří do tzv. náhradní výchovné péče (Pilař in Jedlička, Klíma, Kořa, Němec, Pilař, 2004, s. 307). Tomuto tématu se věnovalo i druhé číslo časopisu Sociální práce v roce 2003.

1.1. Dětský domov pro děti do 3 let

Tento typ dětského domova spadá do resortu Ministerstva zdravotnictví České republiky. Tyto domovy vede lékař nebo zdravotník. O výchovu se starají zdravotní sestry a pečovatelky (Matoušek, 2008, s. 44).

V tomto typu dětského domova jsou dětem do 3 let, které nemohou z různých důvodů vyrůstat v rodině poskytovány zdravotnické služby a zaopatření. Tyto služby a zaopatření jsou poskytovány hlavně dětem, které byly týrané, zanedbávané, zneužívané a jejichž vývoj byl ohrožen špatným sociálním prostředím, ve kterém vyrůstaly nebo

dětem které mají zdravotní postižení (zákon č. 372/2011 Sb., §43 odst. 1). Zaopatřením se podle zákona 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování v § 43 myslí strava, oblečení, výchova a ubytování.

Toto zařízení může ubytovat i těhotnou ženu, pokud je z důvodu špatné životní situace ohroženo zdraví její i dítěte (zákon č. 372/2011 Sb., § 43, odst. 2).

Za péči poskytovanou dětem v dětském domově pro děti do tří let jsou osoby povinné výživou k dítěti povinné přispívat na jeho péči. Pokud spolu rodiče nežijí ve společné domácnosti, je povinen na dítě platit rodič, jenž má dítě svěřeno do výchovy (zákon č. 372/2011 Sb., § 44, odst. 1).

Výše úhrady za péči o dítě se stanovuje podle věku a podle specifických potřeb, které souvisí s náročností péče (zákon č. 372/2011 Sb., §44, odst. 4).

1.2. Dětský domov od 3 do 18 let

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy zřizuje dětské domovy pro děti od 3 do 18 let věku dětí. V těchto domovech je poskytována péče i nezletilým matkám s jejich dětmi (zákon č. 109/2002 Sb., §12). Jedná se o školské zařízení, a proto zde pracují vychovatelé a pedagogové (Matoušek, 2008, s. 44).

Dětský domov poskytuje péči dětem, kterým byla soudně nařízena ústavní výchova, a které nemají poruchy chování. Tato péče je poskytována na základě individuálních potřeb každého dítěte (zákon č. 109/2002 Sb., §12).

Dětský domov poskytuje dítěti sociální a výchovné zázemí. Mnoho dětí v dětských domovech je sem umisťováno z rozpadlých rodin, kojeneckých ústavů nebo jako nechtěné dítě. Nyní se objevují i případy, kdy jsou děti do dětských domovů umisťovány z důvodu chudoby, z rodin, které nejsou schopny zabezpečit a uspokojit potřeby dítěte (Jánský, 2004, s. 94). Vzhledem k udržování rodinných vazeb je pravidlem, že sourozenci se zařazují do stejné rodinné skupiny (Pilař in Jedlička, Klíma, Kořa, Němec, Pilař, 2004, s. 310).

Dětský domov plní řadu úkolů mezi, které patří úkoly vzdělávací, výchovné a sociální. Děti nacházející se v těchto dětských domovech navštěvují školy, které nejsou součástí dětského domova (zákon č. 109/2002 Sb., §12).

Základní organizační jednotkou dětského domova je rodinná skupina. Velikost rodinné skupiny je minimálně šest a maximálně osm různého věku i pohlaví. Do jedné rodinné skupiny jsou zařazeni pouze sourozenci (zákon č. 109/2002 Sb., §4, odst. 4). V budově dětského domova lze zřídit dvě nejvýše šest rodinných skupin. Do skupin jsou děti zařazovány podle jejich výchovných, vzdělávacích a zdravotních potřeb (zákon č. 109/2002 Sb., §4, odst. 5).

1.3. Dětský domov se školou

Dětský domov se školou byl dříve označován jako dětský výchovný ústav. Řadí se mezi speciální školská zařízení (Jánský, 2004, s. 93-94). K nahrazování dětských výchovných ústavů dětskými domovy se školou docházelo v rámci transformace těchto zařízení (Pilař in Jedlička, Klíma, Kořa, Němec, Pilař, 2004, s. 307).

Tento typ dětského domova má za úkol zajistit péči o děti s nařízenou ústavní výchovou, kdy tyto děti mají poruchy chování nebo pro přechodnou či trvalou duševní poruchu potřebují výchovně léčebnou péči. Dále poskytuje péči dětem, jimž byla uložena ochranná výchova a také nezletilým matkám, kterým byla uložena ústavní nebo ochranná výchova a jejich dětem, které se nemohou vzdělávat ve škole, která není součástí domova (zákon č. 109/2002 Sb., §13. odst. 1).

Do dětského domova se školou jsou děti umisťovány nejčastěji od šesti let až do ukončení povinné školní docházky (zákon č. 109/2002 Sb., § 13, odst. 4).

Na základě žádosti ředitele dětského domova se školou může být dítě zařazeno do školy, která není součástí dětského domova, pokud během jeho školní docházky, byly odstraněny důvody pro zařazení dítěte do školy při dětském domově (zákon č. 109/2002 Sb., § 13. odst. 5). Pokud se dítě po ukončení povinné školní docházky nemůže docházet na střední školu mimo zařízení nebo pokud nenastoupí do zaměstnání, protože mu to jeho závažné poruchy v chování nedovolují je toto dítě zařazeno z Dětského domova se školou do výchovného ústavu (zákon č. 109/2002 Sb., § 13. odst. 6).

1.4. Počty dětských domovů

V roce 1999, kdy Miroslav Vocilka provedl celostátní výzkum v dětských domovech, jich u nás bylo 124. Z tohoto počtu bylo 118 dětských domovů, 3 dětské

domovy se speciálními školami a 3 soukromé dětské domovy (Vocilka, 1999, s. 263-266).

O pět let později, tedy v roce 2004, u nás existovalo již 5 soukromých dětských domovů a 1 soukromý dětský domov se školou (Jánský, 2004, s. 93-94).

V roce 2011 existovalo v ČR 16 kojeneckých ústavů s dětskými domovy a tato zařízení měla ještě 6 detašovaných pracovišť. Dětských domovů pro děti od 1 roku do tří let bylo celkem 11 (ÚZIS ČR, 2012, s. 7).

Následující tabulka ukazuje počty zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy rozdělených podle jejich zřizovatele. Tato tabulka zobrazuje stav za období 2012/2013 (toiler.uiv.cz)

Zřizovatel	DD	DDŠ
MŠMT	2	30
Kraj	136	0
Soukromník	6	0
Církev	3	0
	147	30

Tabulka č. 1 - Počet dětských domovů v České republice v období 2012/2013

1.5. Děti v dětských domovech (cílová skupina)

Důvody pro které jsou děti umisťovány do dětských domovů, jsou různorodé a dají se rozdělit do dvou skupin (Taxová, 1967, s. 38).

První skupinu tvoří děti, které se do dětského domova dostaly z objektivních důvodů. Jedná se o situace, kdy dítě osiří, rodiče dítěte jsou ve vazbě (Taxová, 1967, s. 38). Odborníci tvrdí, že tyto skupiny rodičů se ve společnosti budou vyskytovat pořád. Spadají sem rodiče, kteří nebudou schopni a ochotni své děti vychovávat, rodiče, kteří nezvládají své rodičovské role (Vrtbovská, 2003, s. 32). V období let 2012/2013 se v dětských domovech nacházelo 32 osiřelých dětí (toiler.uiv.cz).

Do druhé skupiny patří tzv. výchovné důvody. Dítě je z rodiny odebráno, jelikož mu rodina není schopna poskytnout výchovu ani hmotné zabezpečení pro jeho vývoj a

výchovu. Z velké části se jedná o rodiny rozvrácené, kdy ani jeden z rodičů nemá zájem na správné výchově dítěte nebo není k výchově dítěte schopný (Taxová, 1967, s. 38-39). Tyto důvody mohou být způsobeny tím, že se jedná o velmi mladé rodiče, kteří nemají žádné zkušenosti nebo mohou mít sklony k sociálně patologickému chování (Vrtbovská, 2003, s. 32). S takovými rodinami pracují nejprve sociální pracovníci a snaží se rodiče naučit správné výchově dítěte. Pokud je v tomto neúspěšná navrhuje se umístění dítěte do dětského domova a tím stát přebírá zodpovědnost za řádnou výchovu dítěte (Taxová, 1967, s. 38-39).

Do této druhé skupiny patří také děti z rodin, které jsou spořádané. Tyto děti mají výchovné problémy, které mohou pramenit z příliš měkké nebo naopak příliš tvrdé výchovy rodičů, tělesných trestů, nezájmu rodičů o dítě, neshodami mezi rodiči. Tyto děti, které ve své rodině nemají oporu, se potulují po ulicích a často jim imponují party starších kamarádů, kde se tyto děti chtějí uplatnit (Taxová, 1967, s. 39).

Objevují se i případy, kdy rodiče dávají děti do těchto zařízení na vlastní žádost z důvodu jejich špatné finanční situace (Vocilka, 1999, s. 259).

Cílovou skupinou dětských domovů jsou také nezletilé matky se svými dětmi (toiler.uiv.cz).

1.6. Činnost dětských domovů

První publikací, která seznámila širokou veřejnost s koncepcí práce v dětských domovech a tedy jejich činností, byla kniha od Miroslava Vocilky s názvem dětské domovy v České republice, která byla vydána v roce 1999. V této knize autor předkládá čtenářům výsledky výzkumného šetření ze 124 dětských domovů, které v té době existovaly (Vocilka, 1999, s. 6).

Miloš Pícek (2007, s. 31), zakladatel soukromého dětského domova Zbytiny – Koryto 32, s.r.o., publikoval v časopise Bulletin na podzim roku 2010 článek o soukromých dětských domovech. Píše zde, že typické pro soukromé dětské domovy je malý počet dětí, ale hlavně to, že o tyto děti se starají dva pracovníci a většinou jde o muže a ženu. Tito vychovatelé vykonávají s dětmi běžnou každodenní činnost typickou pro rodinné prostředí jako je např. vaření, praní, terénní úpravy, stavební práce a práce na hospodářství. Důležité však je, že všechna takováto soukromá zařízení ať mají jakoukoliv právní formu s. r. o., o. p. s. atd. jsou neziskovými zařízeními.

Činnostmi konajícími se v dětských domovech se zabývala také autorka Jiřina Taxová (1967, s. 94) ve své knize Výchovné problémy dětských domovů. Po celý den je dětem v dětských domovech nabízena spousta činností. Taxová, je rozdělila do několika skupin a to na existenčně nezbytné (sebeobsluha, osobní hygiena), pracovní (příprava na vyučování), zájmové (návštěvy kroužků) a rekreační (výlety).

1.6.1. Existenčně nezbytné činnosti

Mezi tyto činnosti se řadí zejména takové, jejichž prostřednictvím dochází k uspokojování základních životních potřeb. Děti se v domovech učí sebeobsluze, osobní hygieně a udržování pořádku. Všechny tyto činnosti mají své místo v denním režimu (Taxová, 1967, s. 94). Při udržování pořádku se v dětských domovech využívají i soutěže o nejhezčí pokoj. Cílem je, aby se děti naučili udržovat pořádek a spolupracovali mezi sebou navzájem při udržování pořádku na jejich pokojích (Taxová, 197, s. 97).

1.6.2. Pracovní činnosti, zaměstnávání dětí

Termínem zaměstnávání dětí rozumíme druhy činností, které mají výchovný smysl a vycházejí z potřeb dětí, jejich zájmů a jsou důležité pro jejich vývoj (Taxová 1967, s. 93).

Nezbytnou součástí denního režimu dětí v dětských domovech je jejich pracovní zaražení, které je důležité pro jejich pozdější život (Taxová, 1967, s. 104).

Práce má několik významů v životě každého dítěte. Pomáhá osvojovat si pracovní návyky a dovednosti a vede k utváření vztahu k práci. Práce dětem umožňuje nejen prohlubovat své dovednosti a vědomostí o dané problematice (práci), ale nabádá děti k tomu, aby byli zvědaví a zajímali se o to, co dělají (Taxová, 1967, s. 104).

Ve většině dětských domovů mají děti možnost zapojovat se do zahradničení na pozemku dětského domova. Děti se naučí rýt, hrabat, okopávat, sázet a sklízet to co sami zasadily (Taxová, 1967, s. 106).

Pracovní činnost může dětem sloužit jako příprava pro volbu povolání. Při práci mají vychovatelé možnost sledovat dovednosti a schopnosti a mohou jim napomáhat v jejich rozvíjení. Pracovníci dětských domovů dětem pomáhají při volbě dalšího vzdělávání ať už na střední škole nebo na učilišti (Taxová, 1967, s. 108).

V roce 2012 vznikl projekt „Do Alberta na praxi“. Je určen dětem z dětských domovů, které si osvojí pracovní dovednosti. Děti v prodejnách Albert pracují jako brigádníci za mzdu. Tento projekt je realizován ve spolupráci s neziskovou organizací Spolu dětem (www.albert.cz/o-nas/novinky/nadacni-fond-albert-detem-vyhlasil).

1.6.3. Zájmové činnosti

Zájmovou činností označujeme zaměstnání dětí, které si samy zvolí. Prostředkem pro plnění zájmových činností jsou zájmové kroužky, které pro děti organizují vychovatelé. V těchto kroužcích si děti mohou osvojovat poznatky a dovednosti a rozvíjet svůj potenciál (Taxová, 1967, s. 109).

Zájmové činnosti dělí Taxová (1967, s. 109-110) na několik typů, z nichž každý obsahuje několik kroužků. Když se někdo zajímá o technické činnosti, může navštěvovat třeba elektrotechnický kroužek. Další zájmovou činností je sebe vzdělávání, do kterého autorka řadí čtenářský kroužek a pěstitelsko-chovatelský kroužek. Pokud mají děti zájem o pohyb, mají možnost navštěvovat sportovní kroužek, ve kterém se mohou zapojovat do různých aktivit např. lehké atletiky nebo mohou navštěvovat taneční kroužky. Velký úspěch u dětí mají také kroužky ryze praktické, ve kterých se děti učí vařit nebo šít.

1.6.4. Rekreační činnosti

Dětské domovy zajišťují dětem různé rekreační pobyty, mezi které patří např. stanové tábory, letní tábory, turistika (Taxová, 1967, s. 117).

Rekreační činnosti dětí podporuje také nadace Olgy Havlové, která pro děti z dětských domovů již od roku 1990 pomocí projektu Prázdniny pro děti z dětských domovů realizuje zahraniční pobyty u moře. Díky tomuto projektu děti na určitou dobu tráví čas mimo ústav. V rámci tohoto projektu se více než 9 000 dětí podívalo k moři (www.vdv.cz/programy/socialni-a-zdravotne-socialni-programy/prazdniny).

Prázdninové pobyty pro děti z dětských domovů pořádá také Federace dětských domovů České republiky. Dále nabízí i výměnné pobyty v letním i zimním období v rámci České republiky nebo i zahraničí (www.fddcr.cz/node/2).

1.6.5. Kulturní činnosti

Ke kulturním činnostem využívaných v dětských domovech patří zejména tematické procházky, exkurze, výlety u nichž dochází k propojení rekreace a nauky. K propojení rekreace a nauky, může docházet, při návštěvě historických míst tzn. hradů a zámků, při návštěvách muzeí, apod. (Taxová, 1967, s. 116).

Mezi další oblast kulturních činností patří rozvíjení kultury pohybu. Tu děti rozvíjejí díky společenským tancům nebo hudebně pohybovými činnostmi. se u dětí přispívá ke kultuře pohybu (Taxová, 1967, s. 113-114).

Ke kulturnímu rozvoji dětí patří i kulturně společenské akce, jako poslech rádia, sledování televizních pořadů, návštěvy divadel, výstav a filmových představení (Taxová, 1967, s. 115).

Dětské domovy také připravují kulturní činnosti, na kterých se podílejí sami děti. Jedná se o přípravu vystoupení k významným dnům a výročím (Taxová, 1967, s. 116). Svá vystoupení mohou děti předvést i na akcích pořádaných Federací dětských domovů české republiky, která pro děti z dětských domovů pořádá každoročně akce s názvem Nejlepší koncert či Divadelní přehlídka (www.fddcr.cz/node/2). Nejlepší koncert je pořádán pro děti z dětských domovů, kde mohou vybrané dětské domovy ukázat své vystoupení, které si pro tuto akci nacvičily (www.fddcr.cz/node/218).

Podrobnější informace ke konkrétním kulturním činnostem i jejich pořadatelům obsahuje kapitola druhá této bakalářské práce.

1.7. Funkce dětských domovů

Ve školských zařízeních, která vykonávají ústavní nebo ochranou výchovu musí být každému dítěti zajištěno jeho právo na výchovu a vzdělání. Dále mu zde musí být vytvářeny takové podmínky, které povedou k rozvoji jeho sebedůvěry, citové stránky, osobnosti a umožní tak dítěti aktivní účast ve společnosti. S dítětem se musí zacházet tak aby byla plně rozvíjena jeho osobnost s ohledem na jeho věk a potřeby (zákon č. 109/2002 Sb., § 1. odst. 1).

1.7.1. **Výchova**

Škoviera ve své knize Trendy náhradní výchovy (2007, s. 19) uvádí definici výchovy od Zeliny: *„Výchova je profesionální, odborné a cílevědomé udržování, zdokonalování a rozvíjení pozitivních a funkčních možností člověka, psychických funkcí, procesů a vlastností osobnosti.“*

Výchovný proces v dětském domově zasahuje mnoho oblastí např. tělesnou, mravní, pracovní, které se navzájem prolínají (Taxová, 1967, s. 92).

Předpokladem úspěšné výchovné práce v dětském domově je důležité, aby tato výchova byla cílevědomá, plánovaná, organizovaná a systematická. Cílem výchovného působení je připravit dítě na samostatný život ve společnosti, kdy dochází k nápravě jeho výchovných nedostatků, které získal ve své rodině. Pracovníci dětského domova na základě výchovného působení u dítěte vytváří sebedůvěru a poskytují se mu takové podněty, aby docházelo k jeho správnému emocionálnímu a charakterovému rozvoji (Taxová, 1967, s. 65).

Celí výchovný proces v dětském domově mají na starosti vychovatelé, kteří se řídí teoretickými a metodickými příručkami (Taxová, 1967, s. 65-68).

1.7.2. **Vzdělávání**

Zařízení zabezpečují a vytvářejí příznivé podmínky pro to, aby se děti měli možnost studovat na středních školách a vyšších odborných školách (Pilař in Jedlička, Klíma, Kořa, Němec, Pilař, 2004, s. 317).

V rámci výchovného působení je pracovníky dětského domova dětem poskytováno mnoho podnětů, které mají vést k jeho správnému rozumovému vývoji (Taxová, 1967, s. 65).

Dětské domovy podporují vzdělávací činnosti u dětí přípravou na vyučování, které je vyhrazena část režimu dne, ale také organizují různé exkurze, besedy, navštěvují výstavy, muzea. Dětem jsou také umožňovány návštěvy různých zájmových kroužků (Taxová, 1967, s. 101-102).

Vzdělávání v dětských domovech podporuje i Výbor dobré vůle, který realizuje projekt Letní jazyková škola. Cílem tohoto projektu je zlepšit jazykové schopnosti dětí z anglického jazyka. Tyto jazykové znalosti jsou důležité do budoucnosti, kdy hrají

velkou roli při hledání zaměstnání a integraci do společnosti. Děti jsou do tohoto projektu vybírány jazykovou školou, musí být starší patnácti let a musí mít stanovenou úroveň znalostí anglického jazyka. Letní škola probíhá v několika městech Velké Británie, kdy jsou děti ubytované v rodinách, aby poznali místní kulturu a procvičili si anglický jazyk (Granja, 2012, s. 6).

V současné době mají děti z dětských domovů při odchodu z tohoto zařízení velmi těžké existenční problémy. Je to způsobeno hlavně nezaměstnaností a nedostupným bydlením. Děti tak mohou snadno sklouznout mezi skupiny bezdomovců nebo drogově závislé. Proto je důležité tomuto předcházet tím, že dítěti pracovníci pomohou zvolit vhodný pracovní obor (Vocilka, 1999, s. 259).

1.7.3. Citový rozvoj

U dětí putujících z porodnice rovnou do kojeneckých ústavů a dále do dětských domovů mohou vést k deprivacnímu syndromu. Deprivované děti působí jako méně nadané a pomalejší, jejich vztahy k ostatním lidem jsou přelétavé (Matoušek, 1999, s. 63-65).

Psychická deprivace je nemožnost dětí navazovat hlubší citové vztahy s pečující dospělou osobou. Tato deprivace je typická nejen u nefungujících rodin, ale i v ústavních zařízeních. Jejím následkem může docházet ke špatnému sociálnímu fungování dětí (špatné sociální vztahy, nízká úroveň vzdělání), které opustili dětské domovy a může vést až k sociálnímu selhání (Matoušek, 2008, s. 43). Sociálním selháním se rozumí společenský neúspěch, jehož důsledkem může dojít k rozvoji sociálně patologických jevů jako např. kriminální chování, závislosti dále k těhotenství před dosažením zletilosti či předčasnému ukončení vzdělávání (Matoušek, 2008, s. 202-203).

1.7.4. Hmotné zabezpečení

Děti jsou po materiální stránce dobře zajištěny. *„Dětem a nezaopatřeným osobám je poskytováno plné přímé zaopatření, a to stravování, ubytování a ošacení, učební potřeby a pomůcky, úhradu nezbytně nutných nákladů na vzdělávání, úhrada nákladů na zdravotní služby, léčiva a zdravotnické prostředky, které nejsou hrazeny ze zdravotního pojištění, pokud nebyly zdravotní služby vyžádány zákonnými zástupci*

dítěte, kapesné, osobní dary a věcná pomoc při odchodu zletilých ze zařízení, úhrada nákladů na dopravu do sídla školy“ (zákon č. 109/2002 Sb., §2. odst. 7).

Každému dítěti a nezaopatřené osobě umístěné v zařízení vykonávající ústavní nebo ochranou výchovu, kterým je zde poskytováno plné a přímé zaopatření, vzniká nárok na kapesné. Dítě má také nárok na osobní dary, zejména k významným událostem kterými jsou narozeniny a úspěšné ukončení studií. Dary mohou být i peněžité podoby a jsou dětem poskytovány na základě jejich věku a dále také podle podmínek stanovených vnitřními řády v každém zařízení (zákon č. 109/2002 Sb., §32 odst. 1-3).

Dítěti se poskytuje poradenská pomoc týkající se jejich bydlení a práce po odchodu ze zařízení. I po jejich odchodu toto poradenství pokračuje a s dětmi se řeší jejich těžká životní situace (zákon č. 109/2002 Sb., § 33).

Dětem mohou být dále poskytovány nebo hrazeny „*potřeby pro využití volného času a rekreaci, náklady na kulturní, uměleckou, sportovní a oddechovou činnost, náklady na soutěžní akce, rekreace, náklady na dopravu k osobám odpovědným za výchovu*“ (zákon č. 109/2002 Sb., § 2. odst. 9).

1.7.5. Socializace

Pojem socializace znamená proces osvojení jazyka, norem chování, hodnot a mezilidských vztahů (www.slovník-cizích-slov.cz).

V začleňování dětí z dětských domovů nazpět do společnosti pomáhá i nadace Terezy Maxové, jejichž posláním je umožňovat dětem život v rodinném prostředí (www.terezamaxovadetem.cz/o-nadaci/nase-poslani).

2. KULTURNÍ A SPOLEČENSKÝ ŽIVOT

V této kapitole své práce se zabývám tím, jak jsou děti z dětských domovů zapojovány do kulturního a společenského života.

Při výběru organizací, které podporují kulturní a společenský život dětí z dětských domovů, jsem vybrala ty, které jsou podle mne nejvíce viditelné a známé. Jsou jimi Nadační fond Hanky Kynychové, Nadační fond Albert, Nadace Olgy Havlové, Nadace Malý Noe a Spolu dětem o. s. Většina těchto organizací je spojena se jménem známé osobnosti a proto se dobře pamatují.

Jak jsem již uváděla první, kdo v české republice mapoval činnosti dětských domovů, byl Miroslav Vocilka, který provedl v roce 1999 celorepublikový výzkum, aby společnost s těmito činnostmi seznámil. Toto výzkumné šetření proběhlo ve všech dětských domovech, kterých bylo tehdy 124 (Vocilka, 1999, s. 6).

Další výzkum, ze kterého využiji ve své práci jen jednu otázku týkající se zájmů dětí v dětských domovech, prováděli Oldřich Matoušek, Hana Pazlarová a Lenka Baldová v rámci projektu „Vstup do života“, který realizovalo občanské sdružení „Člověk hledá člověka“ (Šafratová in Matoušek, Pazlarová, Baldová, 2008, s. 6). Tento výzkum byl prováděn v 5 dětských domovech (Frýdek-Místek, Liptál, Kašperské hory, Sedloňov, Velké Heraltice). Celý projekt probíhal od září 2007 a trval rok (Šafratová in Matoušek, Pazlarová, Baldová, 2008, s. 8-9). Výzkumu se účastnilo celkem 103 dětí a to 51 hochů a 52 děvčat (Baldová, Pazlarová, Matoušek in Matoušek, Pazlarová, Baldová, 2008, s. 19).

Slovo kultura lze nahlížet z mnoha hledisek. Mohou do něj být zahrnuty společensky kulturní činnosti, jako jsou např. výtvořky a díla, ale i normy a směrnice kulturního chování. Z psychologického pohledu je důležité při pohledu na slovo kultura uvědomit si, že člověk získává kulturní znalosti, dovednosti, postoje, zážitky, zájmy a hodnoty v průběhu svého sociálního vývoje (Taxová, 1967, s. 113).

2.1. Kulturní život

Dětské domovy se snaží podílet na kulturním rozvoji dětí všemi svými dostupnými prostředky i silami. Dětem musí nabízet dostatek podnětů ke kulturní činnosti a musí u dětí rozvíjet kulturní chování, zájmy, postoje, dovednosti. K těmto

účelům jsou vytvářeny akce a činnosti, které mají za úkol tyto kulturní jevy dětem poskytnout buď přímo, nebo zprostředkovaně (Taxová, 1967, s. 113).

Účast dětí v zájmových kroužcích je důležitou součástí výchovně vzdělávacího procesu dětského domova. Za důležité se také považují všechny formy a činnosti kulturního rozvoje (Taxová 1967, s. 112-113). Z výzkumu, který v roce 2000 zveřejnil Vocilka (1999, s. 259) vyplynulo, že v průměru 47 dětských domovů nabízí dětem možnost navštěvovat zájmové kroužky.

Z výzkumu Vocilky (1999, s. 259) je známo, že v průměru 9 dětských domovů využívá při práci s dětmi estetickou výchovu a průměrně 10 dětských domovů využívá hudební výchovu.

Právě na kulturu pohybu jsou zaměřeny všechny projekty Nadačního fondu Hanky Kynychové. Tyto projekty se věnují vzdělávání dětí v oblasti sportu, tance nebo muzikálového herectví. Těmito projekty chce nadační fond Hanky Kynychové děti seznamovat s prostředím divadla a sportu (www.kynychova-nadace.cz/index.php?id=12).

Kulturu pohybu u dětí z dětských domovů podporoval projekt Nadačního fondu Hanky Kynychové s názvem „Hejbejte se a zpívejte s Hankou Kynychovou“. Do tohoto projektu se přihlásilo celkem 20 dětských domovů (www.kynychova-nadace.cz/index.php?id=10). Nadační fond Hanky Kynychové dále pořádá „Adventní charitativní koncert“ ve městech, kde se nacházejí dětské domovy, zapojené do projektu „Hejbejte se a zpívejte s Hankou Kynychovou“. Součástí adventního charitativního koncertu je vystoupení slavných českých zpěváků a tanečníků ale i vystoupení dětí z dětských domovů. Cílem této akce je ukázat společnosti, že děti vyrůstající v dětských domovech jsou talentované a šikovné (www.kynychova-nadace.cz/index.php?id=119).

Ke kulturnímu rozvoji dětí patří také různé kulturně společenské akce, jako jsou poslech rádia, sledování televizních pořadů, návštěvy divadel, výstav a filmových představení (Taxová, 1967, s. 115). Ve výzkumu „Vstup do života“ odpovědělo 50 procent dotazovaných, že mezi jejich zájmy patří kulturní zájmy. Do těchto kulturních zájmů jsou zahrnuty činnosti, jako je četba knih, hraní společenských her, sledování televize, tancování, zpívání či malování. Poslech hudby byl uveden samostatně a v dotaznících ho označila pětina dotazovaných (Baldová, Pazlarová, Matoušek in Matoušek, Pazlarová, Baldová, 2008, s. 32).

Nezisková organizace Spolu dětem o. p. s. pomáhá dětem, které z různých důvodů vyrůstají v dětských domovech (www.spoludetem.cz/spolu-detem/kdo-jsme). Tato organizace vytvořila projekt „Kultura do dětských domovů“, který je probíhá od roku 2002. Je určen dětem od 3 do 18 let, které vyrůstají v dětských domovech a jejich vychovatelům, ale také dětem v pěstounské péči a jejich rodičům. Projekt dětem z dětských domovů zprostředkovává účast na různých kulturních akcích po celé České republice. Jelikož náklady na tyto akce jsou vysoké a dětské domovy si je nemohou dovolit navštěvovat často, se tato nezisková organizace rozhodla toto znevýhodnění odstranit tím, že oslovuje divadla a jiná kulturní zařízení a snaží se pro dětské domovy získat bezplatné vstupenky (www.spoludetem.cz/kultura-do-detskych-domovu).

Dětské domovy také uplatňují i kulturní činnosti, na jejichž přípravě se děti mohou aktivně podílet a toto je může naplňovat radostnými zážitky. Mohou to být návštěvy kulturních vystoupení k významným dnům nebo výročím, ale může se jednat i o jednotlivé kulturní podniky, kterými jsou tematické procházky, exkurze, výlety u nichž dochází k propojení rekreace a nauky. K propojení rekreace a nauky, může docházet, při návštěvě historických míst tzn. hradů a zámků, při návštěvách muzeí, apod. (Taxová, 1967, s. 116). Exkurze a výlety využívá v průměru 14 dětských domovů jako jednu ze svých činností (Vocilka, 2000, s. 259).

Federace dětských domovů české republiky pro děti, které jsou v zařízeních pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy pořádá kulturní přehlídky např. Nejlepší koncert, Divadelní přehlídka (www.fddcr.cz/node/2). Federace dále každoročně pořádá přehlídku zájmových uměleckých činností dětí z dětských domovů, kterou nazývá Nejlepší koncert. Tato akce se koná vždy na konci měsíce května. Děti soutěží v mnoha kategoriích jako je hudební, taneční, muzikálová literárně dramatická (<http://www.fddcr.cz/koncert>). V roce 2013 se akce s názvem Nejlepší koncert Karlštejn bude konat na hradě Karlštejn. Tato akce je pořádána pro děti z dětských domovů, kde mohou vybrané dětské domovy, které úspěšně prošli regionálními koly Nejlepšího koncertu ukázat své vystoupení, které si pro tuto akci nacvičily (<http://www.fddcr.cz/node/218>).

2.2. Společenský život

Dětské domovy se také s dětmi účastní různých soutěží a her. Těchto aktivit se účastní v průměru 7 dětských domovů (Vocilka, 2000, s. 259). Kromě účasti na

soutěžích a hrách mají děti možnost účastnit se karnevalů či besídek (Vocilka, 1999, s. 116).

Nadace „Malý Noe“ pořádá od roku 2008, akci s názvem Jeden dětský den nestačí. Tuto akci pořádá nadace pro děti z dětských domovů i pro rodiny s dětmi. Děti mohou navštívit Lanové centrum Proud v Olomouci. Na této akci se mohou děti účastnit spousty soutěží, vidět vojenskou techniku. Mezi další aktivity, které tato akce nabízí, patří malování na obličej nebo si děti mohou vyzkoušet veslování na trenažeru (www.malynoe.cz/kestazeni/noe-plakat-tisk.pdf).

Některé dětské domovy sami pořádají pro ostatní takováto zařízení různé akce. Například dětský domov Horní Čermná pořádá pro děti z dětských domovů v měsíci červnu sportovní den (Vocilka, 1999, s. 58). Z výzkumu Vocilky vyplynulo, že v průměru 52 dětských domovů využívá při práci s dětmi sportovních činností (Vocilka 1999, s. 259).

Dalším dětským domovem, který pořádá akce pro jiná tato zařízení je dětský domov v Poličce. Ten organizuje akci s názvem Putování starým hradem, která se koná na hradě Svojanov (Vocilka, 1999, s. 170).

Některé dětské domovy např. Frýdek Místek pořádají pro děti oslavy narozenin a svátků (Vocilka, 1999, s. 42).

Federace dětských domovů pořádá pro děti, které jsou v zařízeních pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy soutěže. Tyto soutěže jsou např. v malé kopané či atletice. Tato federace dále dětem nabízí výměnné letní a zimní pobyty v české republice, ale i za hranicemi (www.fddcr.cz/node/2). V roce 2013 se pro děti z dětských domovů uskuteční soutěže v lehké atletice, malé kopané, volejbalu a stolním tenisu. Tyto sportovní soutěže jsou nejprve pořádány na regionální úrovni a poté na celostátní (www.fddcr.cz/sportovni_souteze2013).

Výbor dobré vůle – Nadace Olgy Havlové dlouhodobě usiluje o integraci dětí a dospělých, ohrožených sociálním vyloučením, do společnosti. Jednou z cest, jak pomoci dětem, které jsou odkázány na ústavní výchovu, je umožnit jim trávit volné chvíle mimo ústavy. Projekt Prázdniny pro děti z dětských domovů realizuje Výbor dobré vůle již od roku 1990. V rámci projektu Výbor dobré vůle zprostředkovává zahraniční přímořské pobyty pro děti z dětských domovů. V letech 1990 – 2010 takto strávilo prázdniny v

zahraničí více než 9 000 dětí (www.vdv.cz/programy/socialni-a-zdravotne-socialni-programy/prazdniny).

Rekreačních a prázdninových pobytů dětské domovy využívají, jelikož tuto činnost označilo ve výzkumném šetření v průměru pět dětských domovů (Vocilka, 1999, s. 259).

3. FINANCOVÁNÍ DĚTSKÝCH DOMOVŮ

V této kapitole jsem se zaměřila na to, z jakých zdrojů mohou dětské domovy čerpat finanční prostředky. Jak píše Jánský (2004, s. 95) ústavní výchova je velmi finančně náročná.

3.1. Státní rozpočet

Dětské domovy patří do tzv. státních neziskových organizací označovaných také jako příspěvkové, které spolu s nestátními neziskovými organizacemi tvoří neziskový sektor České republiky. Státní neziskové organizace zakládají ministerstva nebo místní úřady a tyto vzniklá zařízení jsou financovány ze státního rozpočtu (www.mpsv.cz).

Tyto příspěvkové organizace, mezi které patří i dětské domovy dostávají každoročně finance ze státního rozpočtu a to buď prostřednictvím ministerstva, nebo místního úřadu (www.mpsv.cz).

3.2. Fundraising

Jelikož si i tyto příspěvkové organizace uvědomují, že peníze ze státního rozpočtu nebudou přitékat neustále a je jen otázkou, kdy se způsob tohoto financování změní. Proto tato zařízení pracují na svém marketingu a vztahu se společností (www.mpsv.cz).

Tyto organizace poté často přicházejí i k fundraisingu což jsou činnosti, které mohou organizacím přinést peníze. Tímto způsobem si organizace mohou vybudovat pevnou základnu dárců pro nejistou budoucnost financování ze státního rozpočtu (www.mpsv.cz).

Tyto organizace se snaží budovat si dobré jméno a image na veřejnosti. Je to běh na dlouho trať ale tato práce se může organizacím v budoucnu vyplatit (www.mpsv.cz). Fundraising není vždy úspěšný a vyžaduje trpělivost a vytrvalost (Bednářová in Bednářová, Pelech, 2003, s. 29).

V České republice je možno získat finanční prostředky z mnoha zdrojů. Mohou jimi být např. státní správa, nadace, firmy a podnikatelé, individuální dárci, benefiční akce, veřejné sbírky (Bednářová in Bednářová, Pelech, 2003, s. 26-27).

Sponzorování institucí se v naší republice rozvíjí teprve nedlouho. Některé firmy mají propracované sponzorské systémy. Jednou z firem, která přispívá na dětské

domovy, je firma Nestlé. (Bednářová in Bednářová, Pelech, 2003, s. 28). Dětský domov konkrétně ve Štítech podporují i firmy Energotis Šumperk, Český rozhlas či Miele Uničov (ddstity.mypage.cz).

Individuální dárcovství je rozšířené zejména v zahraničí. Pod tímto pojmem lze rozumět dary, které organizaci poskytují osoby, které mají k organizaci nějaký vztah, např. mohou být jejich členy, přátelé zařízení nebo také bývalí klienti. Individuální dárci nemusí poskytovat jen finanční prostředky, ale jeho dar může mít i věcnou podobu (Bednářová in Bednářová, Pelech, 2003, s. 28). Formou individuálního dárcovství je financován i dětský domov Štítý, který sponzoruje Michaela Ochotská (ddstity.mypage.cz).

Benefiční akce je výborná pro představení naší organizace, o tom co dělá, jaké má projekty. Tato akce může mít formu koncertu, výstavy, zahradní slavnosti, rozhovoru se slavnou osobností (Bednářová in Bednářová, Pelech, 2003, s. 28).

Další možností jak získat finance pro organizaci je uspořádání sbírky, kterou ovšem musí povolit úřady. Sbírka musí mít dobrou myšlenku a symbol, aby byli lidé ochotni přispět. Symbolem se může stát jakýkoliv předmět např. žlutý květ je symbolem boje proti rakovině (Bednářová in Bednářová, Pelech, 2003, s. 29).

3.3. Nadace a nadační fondy podporující dětské domovy

V České republice existuje spousta nadací a nadačních fondů, které svoji činností pomáhají dětem z dětských domovů.

Při výběru nadací a nadačních fondů, které pomáhají dětem z dětských domovů, jsem vybrala ty, které jsou dle mého názoru nejvíce viditelné ve společnosti, jelikož jsou spojené se jmény slavných osobností.

3.3.1. Nadační fond Hanky Kynychové

Každoročně pořádá tento fond Adventní charitativní koncerty, jejichž smyslem je ukázat, že děti z dětských domovů jsou šikovné a talentované. Tento koncert se pořádá vždy v městě, kde se nachází dětský domov. Výtěžek z těchto koncertů je věnován dětskému domovu ve městě, kde se koncert konal a tyto finanční prostředky slouží k tomu, aby se dětský domov mohl účastnit projektu, Hejbejte se a zpívejte s Hankou Kynychovou i v dalším roce (www.kynychova-nadace.cz/index.php?id=119).

3.3.2. Nadace Malý Noe

Tato nadace působí v české republice od roku 2007. Jejím účelem je aktivní pomoc dětem, které žijí bez rodičovské péče biologických rodičů, ať už tito rodiče zemřeli nebo děti opustili nebo je zanedbávali či jinak ohrožovali jejich fyzické či psychické zdraví (www.malynoe.cz/index.php?nu=1). Nadace podporuje projekty, které vedou k zefektivnění systému péče o děti (www.malynoe.cz/index.php?nu=1&id_sec=57).

Tato nadace sponzoruje dětský domov ve Štítech (ddstity.mypage.cz).

3.3.3. Nadace Terezy Maxové

Tato nadace se zaměřuje na to, aby děti z dětských domovů měly plnohodnotné dětství, a snaží se, aby děti mohly vyrůstat v rodinném prostředí. Snaží se kompenzovat nedostatky v ústavní výchově. Děti podporuje tím, že jim pomáhá začleňovat se do společnosti po opuštění dětského domova a hlavně jim poskytuje finanční prostředky při jejich vzdělávání (www.terezamaxovadetem.cz/o-nadaci/nase-poslani).

3.3.4. Nadace Rozvoje občanské společnosti

Nadace rozvoje občanské společnosti existuje v české republice už dvacet let a patří mezi nejvýznamnější neziskové organizace v republice. Posláním je rozvíjet občanskou společnost a český neziskový sektor. Tato nadace již podpořila více než 5 000 projektů v částce přesahující 1,7 miliardy korun. Finance poskytuje formou nadačních příspěvků v rámci grantových programů. Tyto finance získává nadace z Evropské unie a z individuálních či firemních zdrojů (www.nros.cz).

Tato nadace realizuje projekt, s názvem Pomozte dětem. Je to dlouhodobý charitativní projekt s celonárodní sbírkou, který pořádá nadace spolu s Českou televizí. Díky tomuto projektu se pomáhá ohroženým a znevýhodněným dětem do 18 let věku v celé České republice. Nadace každoročně rozděluje ve výběrovém řízení vybrané peníze do všech regionů. 15. ročník sbírky rozdělí 11 584 020 Kč. Tento projekt je podle agentury STEM nejznámější a nejdůvěryhodnější sbírkou v České republice (www.nros.cz/cs/programy/pomozte-detem).

3.3.5. Nadační fond Albert

Tento nadační fond vyhlásil na rok 2013 pro příspěvkové, neziskové a rozpočtové organizace granty do výše 100 000 Kč. Projekty, které budou organizace zasílat, by se měli týkat rozvoje a vzdělávání dětí. Tímto je nabízena pomoc dětem zejména z dětských domovů a sociálně slabých rodin (www.albert.cz/o-nas/novinky/nadacni-fond-albert-detem-vyhlasil).

Projekty by měli být zaměřeny na studium dětí na vyšších odborných a vysokých školách a jejich mimoškolních aktivit nebo na praktickou přípravu dětí pro jejich samostatný život (www.albert.cz/o-nas/novinky/nadacni-fond-albert-detem-vyhlasil).

Tento fond v roce 2012 podpořil skoro 50 projektů. Mezi ty úspěšné lze zařadit, Albert triatlon tour, Jarmarky s Albertem na kterých dochází k rozvíjení obchodních dovedností u dětí. Dalším úspěšným projektem je do Alberta na praxi, kde děti pracují brigádně v prodejnách Albert a dostávají za svoji odvedenou práci peníze (www.albert.cz/o-nas/novinky/nadacni-fond-albert-detem-vyhlasil).

PRAKTICKÁ ČÁST

V praktické části byly provedeny dva výzkumy a jejich výstupy byly porovnány. Byly realizovány ve dvou dětských domovech a to v Základní škole, mateřské škole a dětském domově Zábřeh, dětském domově ve Štítech a v dětském domově se školou v Šumperku.

4. KULTURNÍ A SPOLEČENSKÝ ŽIVOT V DĚTSKÝCH DOMOVECH

4.1. Metodologie výzkumu

Cílem prvního výzkumu bylo zjistit, které kulturní a společenské akce děti navštívily a jestli i ony samy tyto akce připravovaly. Pro zpracování tohoto cíle jsem zvolila kvantitativní výzkum. Tímto výzkumem se zjišťuje množství či frekvence výskytu jevů. Údaje můžeme matematicky zpracovat, tzn. sečíst, vypočítat jejich průměr, vyjádřit v procentech. Cílem v kvantitativním výzkumu je třídit údaje a vysvětlovat příčiny existence jevů (Gavora, 2000, s. 31).

Jako nejvhodnější metoda pro získání informací byl zvolen dotazník. Každé dítě v již zmiňovaných dětských domovech vyplňovalo stejný dotazník se stejnými otázkami.

Dotazník (příloha 2) byl navržen jako zcela anonymní. Každé dítě v dětském domově Zábřeh, dětském domově Štíty a dětském domově se školou Šumperk bylo účastníkem tohoto výzkumu.

Než jsem dotazník vytvořila, bylo nutné stanovit si cíle výzkumu, hypotézy, operacionalizaci proměnných a výzkumnou techniku (příloha 1).

Návratnost dotazníku byla 100 %. Vyplněný dotazník odevzdalo v dětském domově Zábřeh celkem 35 dětí z 35, v dětském domově Štíty celkem 16 dětí z 16 a v dětském domově se školou v Šumperku celkem 21 dětí z 21 dětí. Z celkového počtu dětí bylo 39 dívek a 32 chlapců.

Dotazník začínal krátkým úvodem, který účastníkům výzkumu představil autorku dotazníku a záměr pro který byl vytvořen. Končil poděkováním za jeho vyplnění.

K vyhodnocování dat došlo na základě porovnávání získaných četností odpovědí, přičemž jsem se zaměřila na tři nejfrekventovanější z nich.

4.2. Analýza dat

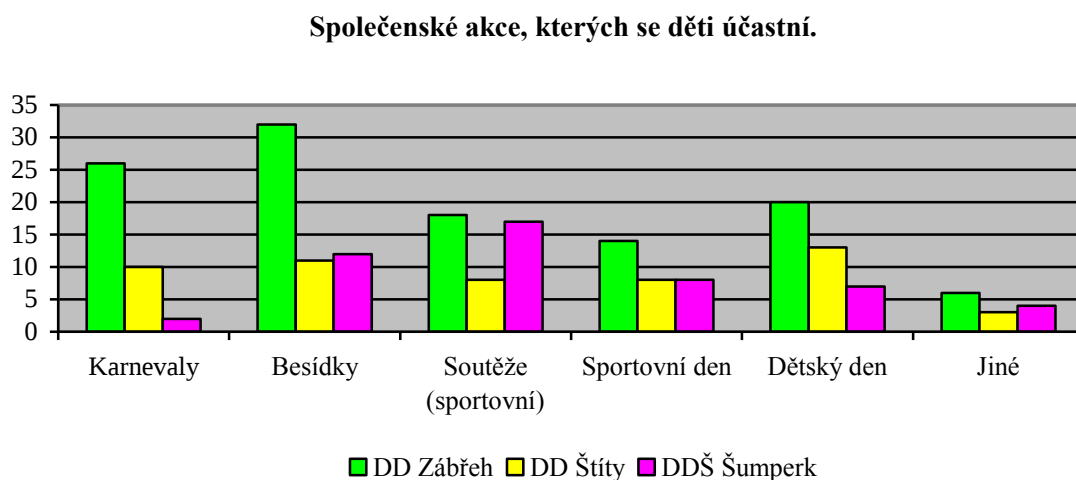
K analýze dat došlo na základě porovnávání získaných odpovědí od respondentů. Výzkumná technika, kterou jsem využila, byl dotazník.

4.3. Jednotlivé výzkumné otázky

Otázka č. 1 - Označte prosím, jakých aktivit se v rámci společenského života Vašeho dětského domova nebo dětského domova se školou účastníte.

Touto otázkou jsem se snažila zjistit, jaké společenské akce v rámci společenského života děti navštěvují. Mým předpokladem bylo, že děti se nejčastěji účastní společenských akcí, kterými jsou soutěže a sportovní dny.

U této otázky mohlo každé dítě označit více odpovědí, pokud se účastnili více akcí.

Graf č. 1 – Účast na společenských akcích.

Odpověď	Četnost			Celkem
	DD Zábřeh	DD Štíty	DDŠ Šumperk	
Karnevaly	26	10	2	38
Besídky	32	11	12	55
Soutěže (sportovní)	18	8	17	43
Sportovní den	14	8	8	30
Dětský den	20	13	7	40
Jiné	6	3	4	13

Tabulka č. 2 – Společenské akce navštívené dětmi z DD a DDŠ.

Jak vyplývá z grafu č 1, a z tabulky č. 2 mé předpoklady se potvrdily, jelikož celkem 43 dětí označilo, že navštěvuje sportovní soutěže a 30 respondentů se vyjádřilo, že navštěvují sportovní dny.

V dětském domově Zábřeh bylo nejčastější odpovědí návštěva besídek, tu označilo 32 dětí, následují karnevaly s 26 hlasy a dále dětský den, který byl označen 20 krát. 18 respondentů se vyjádřilo, že navštěvují soutěže a 14 dotazovaných se účastnilo i sportovních dnů. 6 dětí odpovědělo, že mimo tyto akce se účastní i jiných, mezi které zařadily výlety do Prahy na muzikály, taneční a pěvecké soutěže, pálení čarodějnic.

V dětském domově ve Štítech se jako nejčastější odpověď vyskytovala účast na dětském dnu, který byl označen 13 krát. Druhou nejčastější odpovědí byla účast na besídkách s 11 hlasy a jako třetí nejméně navštěvovanou akcí byly karnevaly, které označilo 10 dotazovaných. Celkem 8 dětí se vyjádřilo, že se účastní soutěží a stejný počet se účastní sportovního dne. 3 respondenti z tohoto domova mimo tyto akce napsali, že se účastní i jiných jako jsou petangue nebo den Země.

V dětském domově se školou Šumperk děti nejčastěji odpovídaly, že se účastní soutěží. Tato odpověď byla označena 17 krát. Účast na besídkách byla v tomto domově druhou nejčastější odpovědí, kterou zvolilo 12 respondentů. Třetí nejméně navštěvovanou akcí byla zvolena účast na sportovních dnech s počtem 8 hlasů. Jen o jeden hlas méně získala účast na dětském dni. 4 děti uvedly, že mimo nabízených akcí se účastní i jiných jako jsou diskotéky, taneční soutěže, návštěva koupaliště a solné

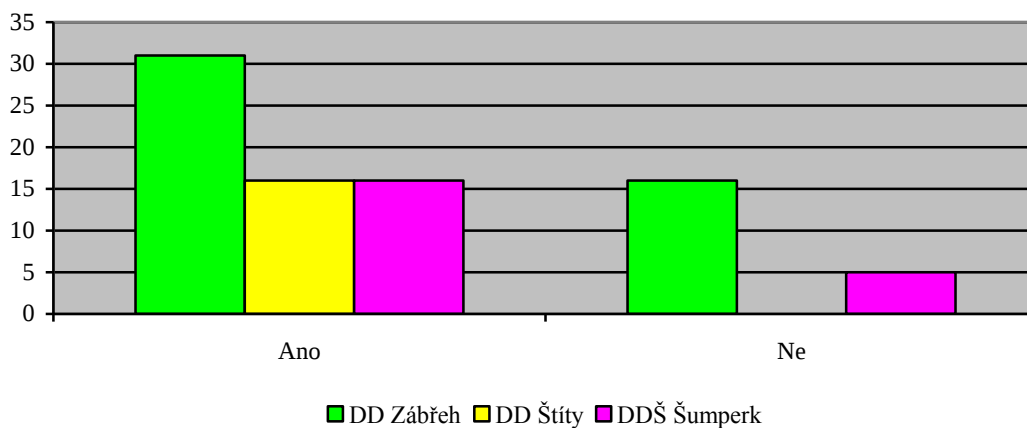
jeskyně. Děti z tohoto domova nejméně navštěvují karnevaly. Tuto odpověď, označili pouze 2 dotazovaní.

Po srovnání prvních třech nejčastějších odpovědí v domovech zjistíme, že na prvním místě se žádné domovi neshodli. Shoda nastala na druhém místě, kdy respondenti DD Štíty a DDŠ Šumperk uvedli, že se účastní besídek. Na třetím nejčastější odpovědi se domovy opět neshodli, jelikož toto místo v Zábřehu obsadila účast na dětském dnu ve Štítech návštěva karnevalů a v Šumperku sportovních dnů.

Otázka č. 2 - Účastnili jste se nějakých společenských aktivit i mimo město, kde se nachází dětský domov nebo dětský domov se školou, ve kterém bydlíte?

Následující otázkou jsem chtěla zjistit, zda respondenti navštěvují společenské akce i mimo město, kde se nachází dětský domov nebo dětský domov se školou, ve kterém jsou umístěny. Mým předpokladem bylo, že děti se účastní společenských akcí i mimo místo, kde se dětský domov nebo dětský domov se školou nachází.

Návštěvy společenských akcí mimo město DD a DDŠ.

Graf č. 2 – Účast dětí na společenských akcích mimo město DD a DDŠ.

Odpověď	Četnost			Celkem
	DD Zábřeh	DD Štítý	DDŠ Šumperk	
Ano	31	16	16	63
Ne	4	0	5	9

Tabulka č. 3 – Účast dětí na společenských akcích mimo město DD a DDŠ.

Jak vyplývá z grafu č. 2 a tabulky č. 3 děti se účastní společenských akcí i mimo město kde se nachází jejich dětský domov a dětský domov se školou a tím se mé předpoklady potvrdily.

V dětském domově Zábřeh se celkem 31 (88%) dotazovaných účastní společenských akcí mimo město. V dětském domově Štítý je to celkem 16 (100%) respondentů a v dětském domově se školou Šumperk je to také 16 (76%) dětí. Pouze 4 (12%) dotazovaní z DD Zábřeh a 5 (24%) z DDŠ Šumperk uvedly, že se společenských akcí mimo město neúčastní.

Po srovnání všech tří domovů vyjde najevo, že ve Štítech se 100% dotazovaných účastnilo společenských akcí mimo město. Kdežto v Zábřežském domově byla účast pouze 88% a v Šumperku byla jen 76%.

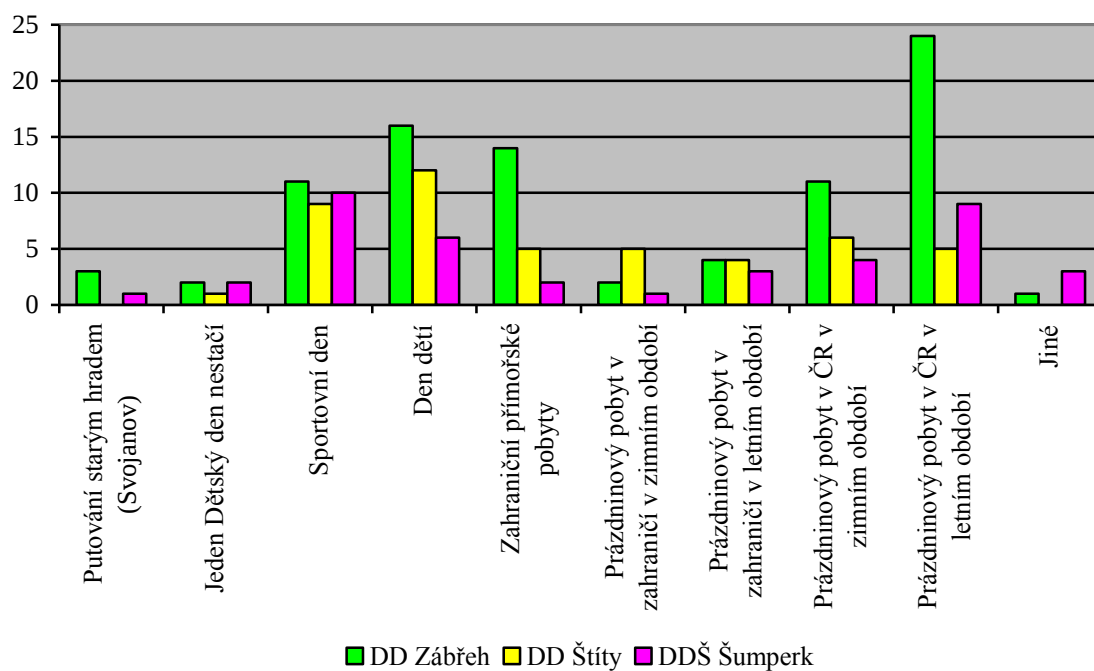
Nízká účast v Šumperku je způsobena i tím, že to není klasický dětský domov, ale je to dětský domov se školou, ve kterém se nacházejí děti s poruchami chování a proto se mimo město jejich domova nedostanou.

Otázka č. 3 - Kterých společenských aktivit mimo místo, kde se dětský domov nebo dětský domov se školou, ve kterém bydlíte, nachází, jste se účastnili.

Otázkou jsem zjišťovala, jaké konkrétní společenské akce mimo město, dotazovaní navštěvují nebo navštívily. Předpokládala jsem, že děti se účastní, zahraničních přímořských pobytů a sportovních dnů.

Pokud některý z respondentů v předchozí otázce odpověděl ne, nemohl odpovídat na tuto otázku a pokračoval následující.

Navštívené společenské akce mimo město DD a DDŠ.

Graf č. 3 – Navštívené společenské akce mimo město DD a DDŠ.

Odpověď	Četnost			Celkem
	DD Zábřeh	DD Štítý	DDŠ Šumperk	
Putování starým hradem (Svojanov)	3	0	1	4
Jeden Dětský den nestačí	2	1	2	5
Sportovní den	11	9	10	30
Den dětí	16	12	6	34
Zahraníční přímořské pobyty	14	5	2	21
Prázdninový pobyt v zahraničí v zimním období	2	5	1	8
Prázdninový pobyt v zahraničí v letním období	4	4	3	11
Prázdninový pobyt v ČR v zimním období	11	6	4	21
Prázdninový pobyt v ČR v letním období	24	5	9	38
Jiné	1	0	3	4

Tabulka č. 4 – Navštívené společenské akce mimo město DD a DDŠ.

Z grafu č. 3 a tabulky č. 4 je zřejmé, že mé předpoklady se potvrdily částečně. Celkem 30 dětí ze všech zkoumaných domovů se vyjádřilo, že se účastní sportovních dnů. 21 dotazovaných označilo, že jezdí na zahraniční přímořské pobyty.

Děti z dětského domova Zábřeh nejvíce využívají prázdninových pobytů v České republice v letním období, jelikož tuto odpověď označilo celkem 24 dotazovaných, následuje den dětí, který byl uveden 16 krát. Třetí nejvíce navštěvovanou akcí jsou zahraniční přímořské pobyty s 14 hlasy. Shodně 11 dětí označilo, že se účastní sportovních dnů a prázdninových pobytů v ČR v zimním období. Další aktivitou, kterou děti využívají, jsou prázdninové pobyty v zahraničí v letním období, kterou označili 4 krát. 3 respondenti napsali, že se účastnili akce s názvem Putování starým hradem

Svojanov. 2 děti uvedli, že byli na akce, Jeden dětský den nestačí a stejný počet dětí označilo, že byli na prázdninovém pobytu v zahraničí v zimním období. 1 z respondentů uvedl, že se účastnil i jiných akcí a napsal, že byl na pálení čarodějnic.

Ve Štítech se jako nejčastější odpověď dětí stala akce Den dětí, která byla označena 12 krát, následuje sportovní den s 9 hlasy a třetí nejčastěji označovaná aktivita byl prázdninový pobyt v české republice v zimním období, kterou označilo 6 respondentů. Stejný počet dětí 5 označilo, že byly na prázdninovém pobytu v České republice v letním období a také se účastnily zahraničních přímořských pobytů a prázdninových pobytů v ČR v letním období. 1 z respondentů se vyjádřil, že navštívil akci, Jeden dětský den nestačí.

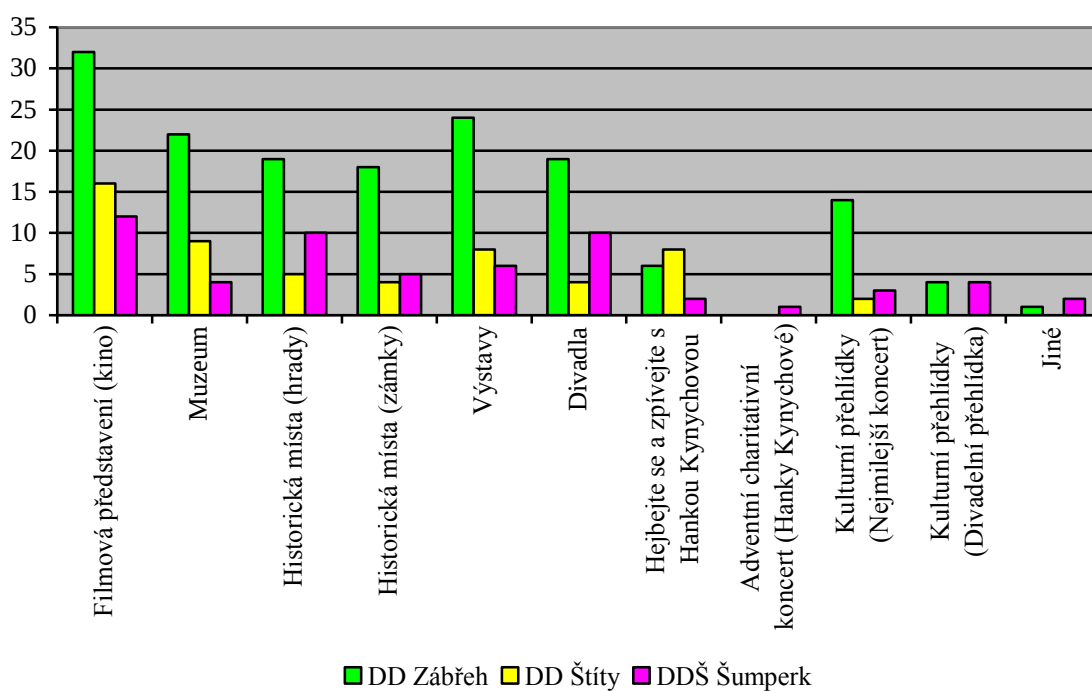
V Šumperku byla jako nejčastější odpověď uváděna návštěva sportovních dnů s 10 hlasy. Druhá nejnavštěvovanější akce je v tomto domově prázdninový pobyt v České republice v letním období, kterého se účastnilo 9 dětí. 6 dětí se vyjádřilo, že navštívil akci dne dětí, která se tímto stala třetí nejvíce navštěvovanou v tomto domově. 4 respondenti uvedli, že se účastnili prázdninového pobytu v České republice v zimním období. O jeden hlas méně získala akce prázdninových pobytů v zahraničí v letním období. Dotazovaní se vyjádřili, že kromě uvedených aktivit, které měli na výběr v dotazníku, se účastní i jiných akcí mezi kterými uváděli návštěvu Osvětimi a Krakova. Na těchto jiných akcích byli 3 děti. Další aktivity dostali vždy shodně po 2 hlasech. Jsou jimi zahraniční přímořské pobyty a Jeden dětský den nestačí. Shodně Putování starým hradem (Svojanov) a prázdninový pobyt v zahraničí v zimním období označil vždy jen 1 respondent.

Po srovnání prvních tří nejčastějších odpovědí v každém domově zjistíme, že domovy se ani na jednom místě neshodli. Všechny domovy se účastní dne dětí, ale v Zábřehu tato akce byla druhou nejnavštěvovanější akcí, ve Štítech první a v Šumperku až třetí. Respondenti ze Šumperka mají na prvním místě účast sportovním dnu, kterého se účastní i děti ze štítů ovšem tuto akci zařadili na druhé místo. V Zábřehu se tato akce mezi tři nejčastější odpovědi nedostala.

Otázka č. 4 - Označte prosím, jaké aktivity jste v rámci kulturního života Vašeho dětského domova nebo dětského domova se školou navštívily.

Touto otázkou jsem chtěla zjistit, jaké kulturní akce v rámci kulturního života dětí v dětských domovech navštěvují. Předpokládám, že děti navštívily tyto kulturní akce: filmová představení (kino), historická místa ČR (hrady), historická místa ČR (zámky),

Navštívené kulturní akce.

Graf č. 4 – Navštívené kulturní akce.

Odpověď	Četnost			Celkem
	DD Zábřeh	DD Štítý	DDŠ Šumperk	
Filmová představení (kino)	32	16	12	60
Muzeum	22	9	4	35
Historická místa ČR (hrady)	19	5	10	34
Historická místa ČR (zámky)	18	4	5	27
Výstavy	24	8	6	38
Divadla	19	4	10	33
Hejbejte se a zpívejte s Hankou Kynychovou	6	8	2	16
Adventní charitativní koncert (Hanky Kynychové)	0	0	1	1
Kulturní přehlídka (Nejmilejší koncert)	14	2	3	19
Kulturní přehlídka (Divadelní přehlídka)	4	0	4	8
Jiné	1	0	2	3

Tabulka č. 5 – Navštívené kulturní akce DD a DDŠ.

Z grafu č. 4 a z tabulky č. 5 vyplývá, že mé předpoklady se částečně potvrdily. Nejvíce označovanou akcí byla filmová představení. Návštěvy hradů a zámků nebyly nejčastěji označovány, ale v celkovém součtu hlasů se umístily mezi hojně navštěvovanými.

Graf č. 4 znázorňuje, že děti z dětského domova v Zábřehu nejvíce navštěvují filmová představení. V dotazníku tuto odpověď označilo 32 respondentů. Druhou nejčastější odpovědí byli výstavy s 24 hlasy. Návštěvu muzeí vybralo 22 dotazovaných. Historická místa ČR (hrady) a divadla označilo shodně 19 respondentů. Historická místa ČR (zámky) navštívilo 18 dětí. 14 dotazovaných v tomto domově se účastnilo Kulturní přehlídky (Nejmilejší koncert). Na akci s názvem Hejbejte se a zpívejte

s Hankou Kynychovou, bylo 6 dětí. 4 dotazovaní uvedli, že se účastnili akce Kulturní přehlídka (Divadelní přehlídka). Jeden z respondentů se vyjádřil, že byl i na jiné akci La Sophia.

Ve Štítech nejčastěji chodí na filmová představení, jelikož tuto odpověď v dotazníku označilo celkem 16 dětí. Na druhém místě skončila návštěva muzeí s 9 hlasy. O jeden hlas méně, tedy 8 respondentů se vyjádřilo, že byli na výstavách a na akci Hejbejte se a zpívejte s Hankou Kynychovou. Na historických místech ČR (hradech) bylo podle dotazníku 5 dětí a na zámcích 4 dotazovaní. Stejný počet 4 respondentů bylo na nějakém představení v divadle. 2 děti uvedli, že se účastnili akce Kulturní přehlídka (Nejmilejší koncert).

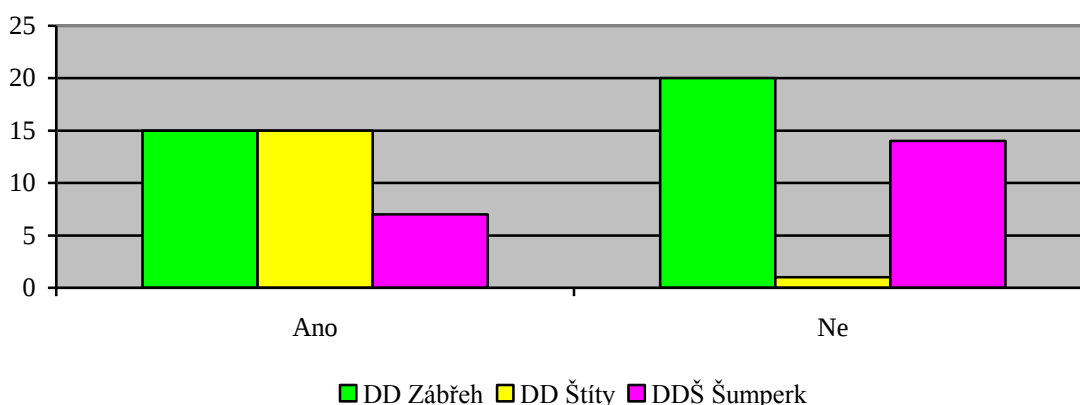
Děti z dětského domova se školou v Šumperku se nejvíce účastní filmových představení, protože tuto odpověď zvolilo 12 z nich. 10 respondentů uvedlo, že navštívili Historická místa ČR (hrady) a stejný počet dotazovaných navštívilo divadlo. Výstav se účastnilo 6 dětí z tohoto domova. 5 dětí z tohoto domova si bylo prohlédnout nějaký zámek. Shodně 4 respondenti uvedli, že byli v muzeu a na akci kulturní přehlídka (Divadelní přehlídka). Na akci kulturní přehlídka (Nejmilejší koncert) byli 3 dotazovaní. Dále se děti z tohoto domova účastnily akce, Hejbejte se a zpívejte s Hankou Kynychovou, kterou označily 2 děti, a stejný počet dotazovaných uvedlo, že se byli i na jiných akcích mezi které zařadili diskotéky a výlet na Karlovu studánku. 1 z respondentů se vyjádřil, že byl na Adventním charitativním koncertu Hanky Kynychové.

Pokud všechna data porovnáme, zjistíme, že děti ze všech domovů nejvíce navštěvují filmová představení (kino). Tato akce skončila u všech domovů na prvním místě. Na druhém místě se domovy neshodly. Ve štítech skončila na druhém místě návštěva muzea, ale v Zábřehu byla tato odpověď až na třetím místě a v Šumperku se tato možno mezi tři nejvíce navštěvované akce nedostala a na druhém místě zde skončila návštěva hradů. Na třetím místě účast na výstavách se shodli Štíty a Šumperk, ovšem Zábřeh má tuto odpověď na druhém místě.

Otázka č. 5 - Připravujete spolu s ostatními dětmi z domova nějaká představení, se kterými poté vystupujete na veřejných akcích.

Touto otázkou jsem chtěla zjistit, zdali se děti aktivně podílejí na kulturním životě tím, že připravují nějaká představení či besídky, se kterými poté mají možnost vystoupit na veřejnosti. Předpokládám, že děti z dětských domovů a dětského domova se školou připravují představení a besídky.

Příprava představení pro vystoupení na veřejných akcích.

Graf č. 5 – Příprava představení pro vystupování na veřejných akcích.

Odpověď	Četnost			Celkem
	DD Zábřeh	DD Štítý	DDŠ Šumperk	
Ano	15	15	7	37
Ne	20	1	14	35

Tabulka č. 6 – Příprava představení pro vystoupení na veřejných akcích.

Z grafu č. 5 a z tabulky č. 6 je vidět, že děti z dětských domovů i z dětského domova se školou si připravují představení či besídky, se kterými vystupují na veřejných akcích.

V dětském domově Zábřeh si představení či besídky připravuje 15 (43%) dětí stejně jako v dětském domově Štítý, kde tuto odpověď označilo 15 (94%) dotazovaných. V dětském domově se školou v Šumperku, si představení připravuje pouze 7 (34%) respondentů. Jen 20 (57%) dětí z DD Zábřeh, 1 (6%) dotazovaný z DD

Štíty a 14 (66%) respondentů z DDŠ Šumperk napsalo, že si představení se kterými by vystupovali na veřejných akcích, nepřipravují.

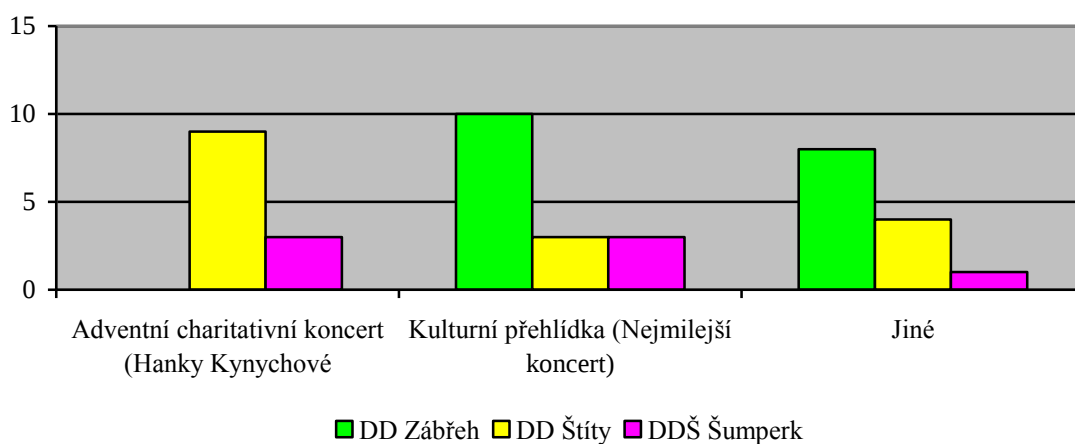
Pokud srovnáme všechny domovy je patrné, že děti z dětského domova ve Štítech se nejvíce angažují na přípravě představení, se kterými poté vystupují na veřejných akcích, jelikož se jich na přípravě podílí 94 %. Nejméně se na přípravě představení podílejí v Šumperku.

Otázka č. 6 - Označte prosím, na jakých veřejných akcích se svými představeními vystupujete.

Touto otázkou jsem chtěla zjistit, při jakých příležitostech mají děti možnost se svými představeními vystoupit na veřejnosti. Předpokládám, že děti připravují svá představení pro akci s názvem Nejmilejší koncert.

Odpovídali pouze respondenti, kteří v předchozí otázce odpověděli ano.

Pro které veřejné akce připravují děti svá představení.

Graf č. 6 – Veřejné akce, na kterých děti vystupují se svými představeními.

Odpověď	Četnost			Celkem
	DD Zábřeh	DD Štíty	DDŠ Šumperk	
Adventní charitativní koncert (Hanky Kynychové)	0	9	3	12
Kulturní přehlídka (Nejmilejší koncert)	10	3	3	16
Jiné	8	4	1	13

Tabulka č. 7 – Veřejné akce, na kterých děti z DD a DDŠ vystupují.

Z grafu č. 6 a z tabulky č. 7 je vidět, že mé předpoklady se v celkovém součtu hlasů všech domovů potvrdili.

V Zábřehu uvedlo 10 dětí, že si připravují představení pro kulturní přehlídku (Nejmilejší koncert). 8 dotazovaných si připravuje program pro jiné akce jako je Bambiriáda, akce veteránů, vánoční besídka.

Ve Štítech byla nejčastější odpovědí příprava představení pro akci Adventní charitativní koncert (Hanky Kynychové), kterou označilo 9 dětí. Pro kulturní přehlídku (Nejmilejší koncert) si představení chystají jen 3 dotazovaní. Pro jiné akce typu besídky si nacvičují svá vystoupení 4 děti.

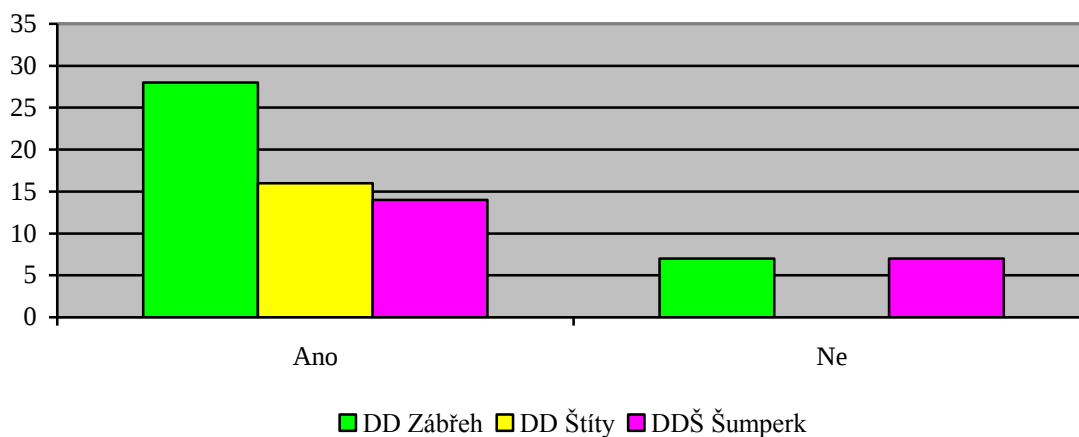
V dětském domově se školou v Šumperku dotazovaní uvedli shodně po 3 hlasech, že si připravují představení pro Adventní charitativní koncert (Hanky Kynychové) a pro akci Kulturní přehlídka (Nejmilejší koncert). Jeden z respondentů uvedl, že si připravuje představení na vánoční besídku.

Po srovnání získaných dat je vidět, že na prvním místě se shodli pouze Zábřeh a Šumperk, kde děti připravují představení hlavně pro kulturní přehlídku (Nejmilejší koncert) a dále se shodli Šumperk a Štíty, kde nejčastější odpovědí Adventní charitativní koncert. Na druhém místě se shodli v Zábřehu a ve Štítech jelikož svá vystoupení ukazují i na jiných akcích. Shoda nenastala na třetím místě, jelikož v Šumperku uvedli, že připravují představení pro jiné akce, ve štítech pro Kulturní přehlídku (Nejmilejší koncert) a v Zábřehu na třetím místě neumístila žádná odpověď.

Otázka č. 7 - Připravujete spolu s ostatními dětmi z domova nějaké představení či besídky k významným dnům (svátky) a výročím.

Touto otázkou jsem chtěla zjistit, zda děti připravují svá představení či besídky k nějakým významným dnům nebo výročím. Předpokládám, že děti představení či besídky k významným dnům nebo výročím připravují.

Připravují děti představení k významným dnům a výročím.

Graf č. 7 – Příprava představení k významným dnům (svátky) a výročím.

Odpověď	Četnost			Celkem
	DD Zábřeh	DD Štítý	DDŠ Šumperk	
Ano	28	16	14	58
Ne	7	0	7	14

Tabulka č. 8 – Příprava besídek či představení k významným dnům.

Z grafu č. 7 a z tabulky č. 8 vyplývá, že děti připravují představení i k významným dnům (svátky) a výročím. V dětském domově v Zábřehu připravuje takováto představení 18 (51 %) dětí. V dětském domově Štítý připravuje takováto představení 16 (100%) dotazovaných a v dětském domově se školou se přípravě představení k významným dnům (svátky) a výročím věnuje 14 (67%) respondentů.

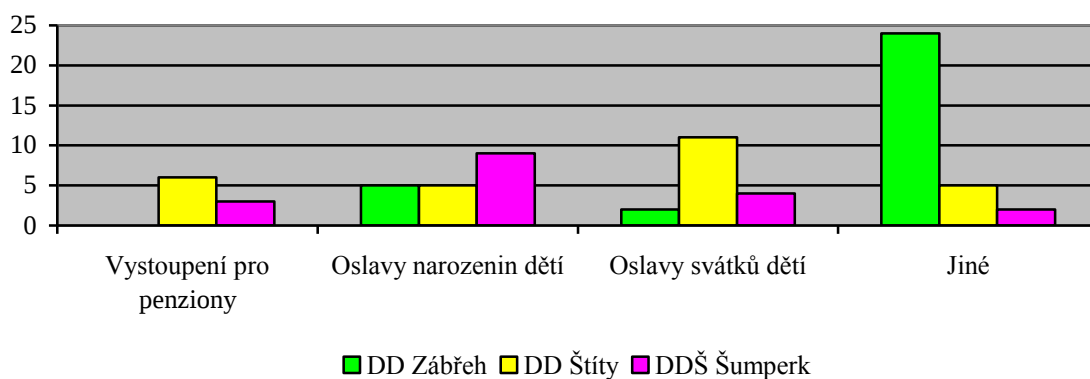
Pouze 7 (49%) dětí z dětského domova Zábřeh a 7 (33%) dotazovaných z dětského domova se školou v Šumperku uvedlo, že nepřipravují žádná představení k významným dnům (svátky) a výročím.

Otázka č. 8 - K jakým významným dnům a výročím připravujete svá představení či besídky.

V následující otázce jsem se snažila zjistit, k jakým významným dnům a výročím děti z dětských domovů svá představení či besídky připravují. Předpokládám, že děti připravují představení či besídky k významným dnům a výročím jako jsou oslavy narozenin dětí.

Na tuto otázku odpovídali pouze respondenti, kteří se v předchozí otázce vyjádřili kladně.

Ke kterým významným dnům připravují děti svá vystoupení.

Graf č. 8 – Významné dny, ke kterým děti připravují svá představení.

Odpověď	Četnost			Celkem
	DD Zábřeh	DD Štítý	DDŠ Šumperk	
Vystoupení pro penziony	0	6	3	9
Oslavy narozenin dětí	5	5	9	19
Oslavy svátků dětí	2	11	4	17
Jiné	24	5	2	31

Tabulka č. 9 – Významné dny, pro které děti připravují svá vystoupení.

Z grafu č. 6 a z tabulky č. 7 je vidět, že mé předpoklady se potvrdily částečně. V celkovém součtu hlasů byli oslavy narozenin dětí druhou nejčastější odpovědí.

V Zábřehu bylo mezi dotazovanými nejčastější odpovědí, že svoje představení připravují k jiným významným dnům, mezi které uvedly den dětí a vánoční besídku. 5 dětí označilo, že představení připravují k oslavám narozenin dětí a 2 k oslavám svátků dětí.

Ve Štítech respondenti připravují nejčastěji svá vystoupení k oslavám svátků dětí. Tuto odpověď označilo 11 dotazovaných. 6 uvedlo, že svá vystoupení připravují pro penziony a 5 se vyjádřilo, že představení připravují k oslavám narozenin dětí. Stejný počet dotazovaných, 5 zvolilo odpověď jiné. Mezi tyto akce zařadili besídky a vánoční besídku.

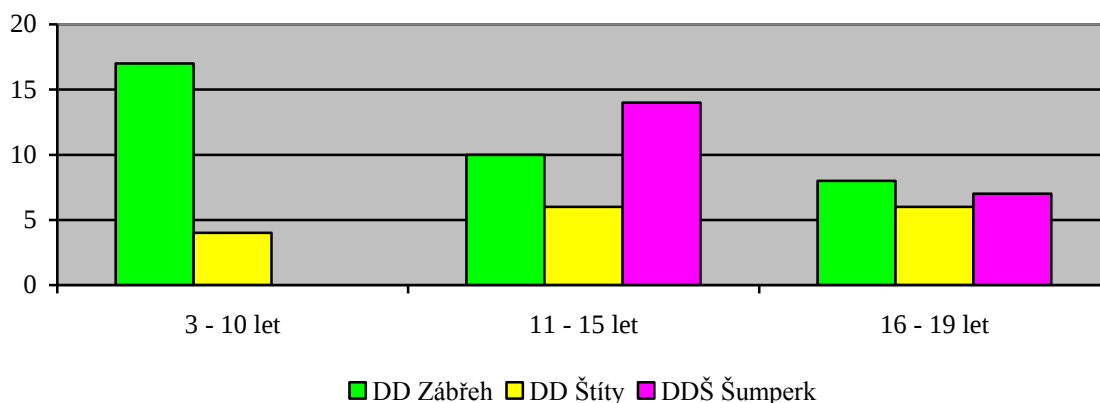
V Šumperku bylo nejčastější odpovědí dotazovaných příprava vystoupení k oslavám narozenin dětí. Tuto odpověď označilo 9 respondentů. 4 děti odpověděli, že vystoupení připravují k oslavám svátků dětí a stejný počet uvedl, že představení připravují pro penziony. Odpověď jiné označili 2 dotazovaní. Mezi jinými akcemi uvedli, že vystoupení připravují pro vánoce, velikonoce a Mikuláše.

Při srovnávání dat jednotlivých domovů jsem zjistila, že pouze na třetím místě se shodl Šumperk a Štítý s odpovědí jiné. Na prvním místě shoda nenastala ani u jednoho domova. V Zábřehu byla na prvním místě odpověď jiné, ve Štítech oslavy svátků a v Šumperku narozeniny dětí. Domovy se neshodli ani na druhém místě, kdy v Zábřehu zde byli umístěny narozeniny dětí ve štítech vystoupení pro penziony a v Šumperku oslavy svátků dětí.

Otázka č. 9 – Věk.

Touto otázkou jsem chtěla zjistit jaká je věková struktura jednotlivých dětských domovů a dětského domova se školou.

Jaký je věk dětí v domovech.

Graf č. 9 – Věk dětí v DD a DDŠ.

Věk	Četnost			Celkem
	DD Zábřeh	DD Štítý	DDŠ Šumperk	
3-10 let	17	4	0	21
11-15 let	10	6	14	30
16-19 let	8	6	7	21

Tabulka č. 10 – Počet dětí podle věku.

Z grafu č. 9 a z tabulky č. 10 vyplývá, že v zábrežském dětském domově je nejvíce dětí ve věku od 3 do 10 let, kterých je zde 17 (49%). Méně početnou skupinu tvoří děti ve věku 11 až 15 let, kterých zde žije 10 (29%) a dětí ve věku 16-19 let je zde pouze 8 (22%).

V dětském domově Štítý je nejpočetnější skupina dětí tvořena dětmi ve věku 11 až 15 let těch je zde 6 (37,5%) a také 16 až 19 let, kterých je zde také 6 (37,5 %). Nejméně početné zastoupení zde mají děti ve věkové kategorii 3 až 10 let, které jsou zde jen 4 (25%).

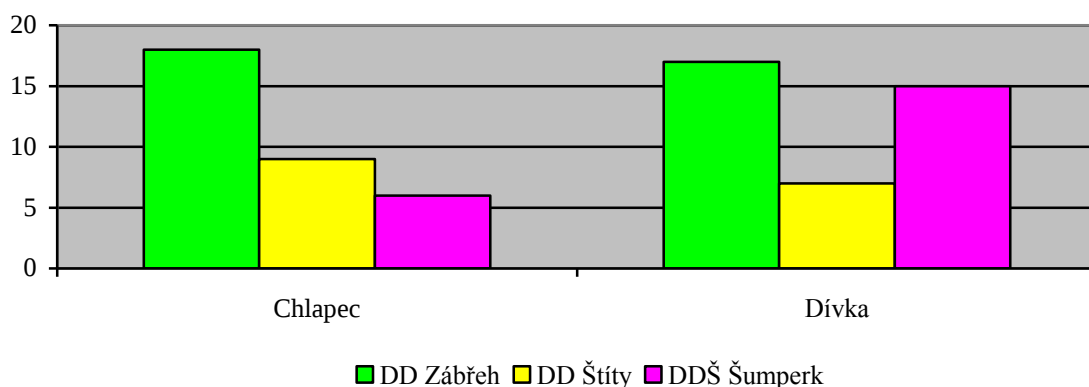
V dětském domově se školou v Šumperku je nejpočetnější skupina dětí ve věku 11 až 15 let, kterých je zde 14 (67%). 7 (33%) dětí je zde ve věku 16 až 19 let. Děti ve věku 3 až 10 let se v tomto domově nenacházejí.

Celkově nejpočetnější věkovou skupinou ve všech domovech je kategorie od 11 do 15 let. Po srovnání věku dětí v domovech jsem shodné věkové rozmezí zaznamenala u DD Štítý a DDS Šumperk, kde jsou respondenti ve věku 11-15 let.

Otázka č. 10 – Jsi?

Chtěla jsem zjistit jaké je současné složení respondentů v domovech dle pohlaví.

Jaké jsou pohlaví dětí v domovech.

Graf č. 10 – Pohlaví dětí v DD a DDS.

Odpověď	Četnost			Celkem
	DD Zábřeh	DD Štítý	DDS Šumperk	
Chlapec	18	9	6	33
Dívka	17	7	15	39

Tabulka č. 11 – Počet chlapců a dívek v DD a DDS.

V dětském domově v Zábřehu je celkem 18 (51%) chlapců a 17 (49%) děvčat. V dětském domově ve Štítech je 9 (56%) chlapců a 7 (44%) děvčat a v dětském domově se školou je 6 (29%) chlapců a 15 (71%) děvčat.

Z celkového počtu 72 respondentů je 33 chlapců a 39 děvčat. Z tabulky č. 11 i z grafu č. 10 je jasné vidět, že v dětských domovech je více chlapců, kdežto v dětském domově se školou je více děvčat.

4.3.1. Celkové shrnutí výzkumu

Cílem tohoto výzkumu byli zjistit jakých kulturních a společenských akcí se děti účastní. Výzkum probíhal ve třech domovech. Bylo zjištěno, že ve všech domovech mají děti bohatý kulturní i společenský program. V rámci společenského života navštěvují děti akce mimo město domova. Účastní se nejčastěji dne dětí, sportovních dnů, prázdninových pobytů v ČR v letním období, ale také jezdí na zahraniční přímořské pobyty.

V rámci kulturního života děti navštěvují nejčastěji kino, výstavy, muzea, hrady, divadla a zámky.

Někteří respondenti z domovů se také aktivně zapojují do společenského života tím, že si připravují vystoupení na veřejné akce a k významným dnům.

Při výzkumu se objevily nepatrné komplikace s vyplňováním dotazníku v Šumperku. Zde byli nejdříve proti jeho rozdání dětem, protože tvrdili, že děti na žádné akce nechodí. Po rozhovoru a panem vedoucím vychovatelem o záměru tohoto dotazníku a celé bakalářské práce, jsme se dohodli, že jej děti vyplní. Data, která jsem získala, mne překvapila, protože z odpovědí respondentů vyplynulo, že mají docela bohatý kulturní i společenský život.

5. FINANCOVÁNÍ KULTURNÍCH A SPOLEČENSKÝCH AKCÍ

5.1. Metodologie výzkumu

Cílem tohoto výzkumu je zjistit, z jakých finančních zdrojů jsou kulturní a společenské aktivity dětí financovány. Pro zjištění konkrétních dat jsem využila kvalitativní výzkum.

Pod pojmem kvantitativní výzkum můžeme shrnout jakýkoliv výzkum, jehož výsledků nedosáhneme pomocí statistik (Strauss, Corbinová 1999, s. 10). Disman (1993, s. 253) říká: *"Kvalitativní výzkum je nenumерické šetření a interpretace sociální reality."*

Jako metodu sběru dat jsem zvolila nestandardizovaný dotazník. Dotazník (příloha 3) byl vyhotoven ve třech provedeních. Jeden byl předán do dětského domova v Zábřehu a o jeho vyplnění se postaral vedoucí vychovatel Mgr. Martin Žahourek, druhý byl poslán do dětského domova Štítý a zde ho vyplnil Mgr. Martin Prušek a třetí byl poslán do dětského domova se školou v Šumperku a zde ho vyplnil vedoucí vychovatel Viktor Salčík.

Tento dotazník začíná krátkým úvodem, který představuje autorku a záměr pro který budou data z dotazníku využita. Končí poděkováním za vyplnění dotazníku.

K vyhodnocení dat došlo na základě vzájemného porovnávání získaných odpovědí.

5.2. Analýza dat

Na základě výpovědí získaných od respondentů pomocí dotazníku jsem postupně odpovídala na předem stanovené výzkumné otázky. Jejich objasnění tvořilo odpověď na hlavní otázku: „Jak jsou financovány kulturní a společenské aktivity dětí?“.

5.2.1. Analýza jednotlivých otázek výzkumu

Otázka č. 1: Jaké kulturní aktivity a společenské aktivity financujete ze svých zdrojů?

Zábřežský dětský domov je financován z mnoha zdrojů. Ze svých vlastních zdrojů financuje dětem prázdninové pobyty, dovednostní soutěže a tábory např. La Sophia. Dále dětem financujeme výlety do Prahy na muzikály, 2x ročně platíme kino v Zábřehu a po domluvě s dětmi je možné navštívit i kino v Šumperku. Dětem je vždy po dvou letech hrazen pobyt v Chorvatsku. Ze svých zdrojů financujeme vánoční besídku pro širokou veřejnost.

Domov ve Štítech financuje ze svých vlastních zdrojů prázdninové pobyty, kino, dovednostní soutěže a tábory např. La Sophia.

Dětský domov se školou v Šumperku financuje dětem, ze svého rozpočtu návštěvy kina, divadla, koncerty, sportovní akce, zájmové kroužky.

Po srovnání zjištěných dat zjistíme, že každý domov ze svých zdrojů financuje podobné aktivity. Nejvíce aktivit sponzoruje domov v Zábřehu.

Otázka č. 2. Z jakých jiných zdrojů financujete kulturní a společenské aktivity dětí?

Domov v Zábřehu také získává finance pro kulturní a společenské aktivity z jiných zdrojů. Prostřednictvím projektu Albert Dětem se každoročně pomáhá dětem v přípravě pro samostatný život pobytem v Jeseníkách a to konkrétně v areálu Kareš nebo Kouty. Při dětském domově je zřízeno také občanské sdružení Help. Toto sdružení spolu s rakouskými partnery financuje dětem zimní lyžařské pobyty v rakouském Hintertuxu. Občanské sdružení dále některým dětem financuje sjíždění Vltavy.

Ve Štítech získávají finanční prostředky na kulturní a společenské akce i jiných zdrojů. Prostřednictvím projektu Albert Dětem – Bertíci každý rok uskutečňují projekt pro odcházející děti – příprava na život a zaměstnání v některém objektu v Jeseníkách, poslední dva roky byly v areálu Kareš, Kouty. Při dětském domově je občanské sdružení Help, díky kterému se dětem platí skautské tábory.

Šumperský domov získává finance také od zdravotní pojišťovny např. pro permanentky na bazén či do solné jeskyně, lyžařský výcvik.

Oba dva dětské domovy jak Zábřeh, tak Štíty se snaží získávat finanční prostředky z jiných zdrojů. Nejvíce využívají projektů v rámci Nadačního fondu Albert,

který hradí pobyty dětí mimo domov a zároveň je připravuje na samostatný život. Tyto domovy si založili i občanské sdružení, které dětem financuje některé aktivity.

V Šumperku čerpají finance pouze ze zdravotních pojišťoven. Dětem se z takto poskytnutých financí hradí permanentky na bazén nebo pobyty na horách (lyžařský výcvik).

Otázka č. 3 Kolik Vás tyto aktivity stojí ročně v přepočtu na jednoho klienta cca?

Financování kulturních a společenských aktivit vyjde zábřežský dětský domov v přepočtu na jedno dítě ročně na 10 až 15 tisíc korun.

V domově ve Štítech stojí ročně společenské a kulturní aktivity na jedno dítě 12 až 15 tisíc korun.

Šumperský domov vynaloží na financování kulturního a společenského života v přepočtu na jedno dítě ročně 1 500 korun.

Nejvíce do společenského a kulturního života dětí investují v Zábřehu a ve Štítech. Naopak v Šumperku společenské a kulturní vyžití dětí mnoho peněz nestojí.

Otázka č. 4 Získáváte peníze od Nadací typu (Tereza Maxová, Nadace rozvoje občanské společnosti, Malý Noe)?

Domov v Zábřehu získává prostředky i z nadací. Nadace Malý Noe poskytuje tomuto domovu spíše materiální dary, jako jsou lékařské potřeby či léky.

Nadace Malý Noe financovala v tomto domově Štíty byty pro samostatné děti. Organizaci dále finančně podporuje Sdružení Cepac Olomouc. Díky těmto financím mohou děti navštěvovat tábory, kurzy canisterapie, hippoterapie a řezbářství.

Dětský domov se školou nezískává finance od nadací.

V Zábřehu a ve Štítech získávají prostředky i z nadací spíše materiální formou. Štíty financuje i sdružení Cepac Olomouc díky které děti navštěvují tábory, a různé terapie. Šumperský domov nevyužívá možnost financování z nadací což si myslím, že je škoda.

Otázka č. 5 Získáváte peníze od Nadačních fondů např. Albert, Hanky Kynychové?

Nadační fond Albert platí dětem ze Zábřehu pobyty v Jeseníkách, kde se připravují na samostatný život a zaměstnání. Do roku 2012 spolupracoval domov s Nadačním fondem Hanky Kynychové, která přispívala dětem na jejich příjezd na akci, Hejbejte se a zpívejte s Hankou Kynychovou, ale v současnosti s tímto fondem nespolupracují.

Ve Štítech financuje Nadační fond Albert dětem pobyty v Jeseníkách, kde se připravují na samostatný život a zaměstnání. Domov dále spolupracuje s Nadačním fondem Hanky Kynychové, která přispívá dětem na jejich příjezd na akci, Hejbejte se a zpívejte s Hankou Kynychovou.

Šumperský domov nezískává finance od žádných nadačních fondů.

Oba dětské domovy jak Zábřeh, tak i Štítý spolupracují se stejnými nadačními fondy. Prostřednictvím této spolupráce mezi domovy a nadacemi, mohly děti navštěvovat, akci Hejbejte se a zpívejte s Hankou Kynychovou. Výsledkem spolupráce s nadačním fondem Albert byly pobyty dětí v Jeseníkách.

Bohužel šumperský domov s žádným nadačním fondem nespolupracuje. Myslím si, že např. s Nadačním fondem Albert by mohl spolupracovat a získávat finance na pobyty dětí mimo domov. Pokud spolupráce s tímto fondem funguje v Zábřehu i Štítech, dle mého názoru by fungovala i s tímto domovem.

Otázka č. 6 Získáváte finanční prostředky i z fondů EU? Z jakých fondů a na co je využíváte?

Zábřežský domov získává finanční prostředky také z Evropského sociálního fondu pro projekty dětského domova a základní školy praktické pro lepší uplatňování dětí na trhu práce a pro inkluzi dětí do škol.

Dětský domov ve Štítech je odloučeným pracovištěm domova v Zábřehu a získal finance na stejný projekt jako dětský domov Zábřeh.

Domov v Šumperku je financován z Evropského sociálního fondu v rámci projektu peníze školám. Za tyto finanční prostředky se dětem nakupují učební pomůcky a zajišťuje se vybavení školy.

Domovy sice získávají finanční prostředky z evropských fondů, ovšem nejsou určeny na financování kulturního a společenského života dětí. Získané prostředky jsou využívány na vybavení škol, zvýšení uplatnění dětí na trhu práce a inkluzi do škol.

Otázka č. 7 Získáváte finance od obchodních společností? Napište, od kterých?

Dětský domov Zábřeh získává finanční prostředky i od firem v okolí. Firma SULKO s. r. o. věnuje domovu vždy výtěžky z plesů. Další firmou, která sponzoruje tento domov je firma COQUI, která domovu neposkytuje finance, ale materiální pomoc formou gumových nazouváků pro děti.

Štítý získávají finance od obchodních společností Energotis a Miele Uničov.

Domov v Šumperku financují také firmy, bohužel v dotazníku nebylo uvedeno které.

Každý domov sponzoruje nějaká obchodní společnost. Poskytují finanční ale i materiálovou pomoc.

Otázka č. 8 Jakou protislužbu nabízíte firmám za finanční podporu? (reklama na webu, reklama na akcích, kulturní vystoupení u nich ve firmě?)

Za finanční či materiální pomoc, kterou domovu Zábřeh poskytují firmy z okolí, poskytuje domov těmto firmám protislužbu formou vystupování dětí na akcích těchto firem.

Děti z domova ve Štítech poskytují firmám, které je finančně podporují jako protislužbu svá vystoupení na firemních.

Za finanční podporu od firem poskytuje domov v Šumperku protislužbu formou reklamy na akcích, které pořádá.

Všechny tři domovy financují nějaké obchodní společnosti. Za jejich podporu každý domov nabízí protislužbu. Děti ze Zábřehu a Štítů vystupují na akcích pořádaných firmami. Šumperský domov jako protislužbu za dary, které dostane, nabízí firmám jejich propagaci formou reklamy na akcích domova.

Otázka č. 9 Získáváte finance od soukromých osob?

Bohužel dětský domov Zábřeh nemá žádné individuální dárce. Pouze při vánoční besídce některé osoby s sebou donesou nějaké dárky pro děti (hračky, knihy, oblečení).

Ve Štítech nemají individuální dárce. Jen občas někdo přinese materiální dary jako je oblečení a hračky. V minulosti nám finanční dar poskytla Michaela Ochotská. Jednalo se o výtěžek z nafoceného kalendáře.

Šumperský domov nemá individuální dárce. Pokud se nějaký individuální dárce najde, neposkytuje finanční prostředky, ale pouze nějaké materiální vybavení (oblečení).

Soukromé osoby nepřispívají financemi ani jednomu z domovů. Pokud již se nějaký dárce najde, poskytuje pouze materiální pomoc, jako jsou oblečení a hračky. Dle mého názoru je i takováto pomoc dobrá. Pokud děti jezdí na nějaké výlety nebo prázdninové pobyty musel by domov oblečení stejně nakoupit.

Otázka č. 10 Je podpora pouze finanční či materiálová (boty, oblečení apod.)?

Při návštěvě vánoční besídky v zábřežském domově některé osoby s sebou donesou nějaké dárky pro děti (hračky, knihy, oblečení).

Podpora individuálních dárců je u domova ve Štítech výhradně materiálová, některé osoby nám přinášejí i knihy po dětech, oblečení apod.

Pomoc od individuálních dárců, kteří podporují domov v Šumperku, je materiální.

Shrnutí Všechny domovy od jednotlivců získávají materiální podporu formou oblečení, knih nebo hraček pro děti.

Otázka č. 11 Jakým způsobem získáváte sponzory?

Domov v Zábřehu získává sponzory na základě dlouhodobých přátelských vztahů či na doporučení někoho známého. Avšak sponzoři typu Albert či Hanka Kynychová oslovili jejich domov sami.

Štítecký domov získává sponzory na doporučení od známých nebo na základě dobrých vztahů s firmami či jinými organizacemi. Ale jak tvrdí různé nadace oslovují jejich domov samy.

Zaměstnanci domova v Šumperku se snaží získávat sponzory tím, že oslovují firmy v okolí.

Z dotazníku, jsem zjistila, že všechny domovy se snaží získávat nové sponzory. V Zábřehu a ve Štítech je získávají na doporučení někoho známého nebo základě dlouhodobých vztahů. Šumperk zvolil taktiku, že zaměstnanci domova sami oslovují firmy v okolí. Jak napsal pan Žahourek, některé organizace nemusí dětský domov oslovovat, protože např. nadace Albert oslovuje domovy sama prostřednictvím své kampaně.

5.3. Shrnutí

Všechny domovy hradí účast dětí na společenských a kulturních akcích z vlastních zdrojů. Domov v Zábřehu a ve Štítech spolupracuje i s mnoha nadacemi a nadačními fondy, díky jejich podpoře mohou děti navštěvovat různé tábory a terapie.

Velmi mne zaujala strategie zábřežského domova, který se zasadil o založení občanského sdružení, prostřednictvím něhož je dětem hrazen pobyt v zimě v rakouských horách a v letním období sjíždění Vltavy.

Všechny domovy jsou sponzorované obchodními společnostmi, kterým za jejich finanční dary nabízejí protislužby. Domov v Zábřehu a ve Štítech formou vystupování dětí na akcích firmy. Šumperský domov jako protislužbu poskytuje propagaci firmy prostřednictvím reklamy na svých akcích.

Překvapením pro mne bylo, že domov v Šumperku nespolupracuje s žádnou nadací ani nadačním fondem. Jak jsem již psala výše myslím si, že např. s Nadačním fondem Albert by mohl spolupracovat a získávat finance na pobyty dětí mimo domov. Pokud spolupráce s tímto fondem funguje v Zábřehu i Štítech a děti jezdí na pobyty do Jeseníků, kde se připravují na samostatný život, tak by takováto spolupráce, dle mého názoru mohla, fungovala i s tímto domovem.

ZÁVĚR

Ve své bakalářské práci jsem se věnovala tématu Kulturní a společenský život v dětských domovech. Cílem této práce bylo zjistit, jaký je kulturní a společenský život v dětských domovech, finanční zajištění těchto aktivit a porovnání výstupů s několika dětskými domovy. Domovy, kde jsem realizovala výzkum, byly Dětský domov ve Štítech, Dětský domov v Zábřehu a Dětský domov se školou v Šumperku.

Práce byla rozdělena na dvě části teoretickou a praktickou. Každá z částí se skládala z několika kapitol.

V první kapitole jsem se věnovala popisu dětských domovů, které se u nás nacházejí. Zabývala jsem se jednotlivými typy a tím, pod která ministerstva spadají. Zde jsem vložila i informace kolik dětských domovů je nyní v České republice. Poslední částí této kapitoly, byl popis funkcí a činností dětských domovů. Zdroje, které jsem při zpracování této kapitoly použila, byly hlavně zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně-výchovné péči ve školských zařízeních, zákon č. 372/2011Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování a publikace od Jiřiny Taxové a názvem Výchovné problémy dětských domovů.

V druhé kapitole jsem věnovala pozornost kulturnímu a společenskému životu dětí v dětských domovech. Zde jsem se zaměřila na to jaké kulturní a společenské akce děti navštěvují a kdo je pořádá. V této kapitole jsem vycházela i z výzkumu Miroslava Vocilky z roku 1999, který jej publikoval (Vocilka, 1999, s. 6). Další výzkum, ze kterého jsem si vzala několik informací, vznikl v rámci projektu „Vstup do života“, který se realizoval v roce 2007 – 2008. Poté byl vydán pod názvem Individuální plánování služeb u ohrožených dětí a mládeže s důrazem na mladistvé odcházející z ústavní výchovy (Šafratová in Matoušek, Pazlarová, Baldová, 2008, s. 8).

Poslední kapitola se zabývala financováním dětských domovů. Zde jsem se zaměřila na možné zdroje, ze kterých mohou dětské domovy získávat finance. Čerpala jsem z více zdrojů jako např. z knihy od Bednářové a Pelecha s názvem Slabikář sociální práce na ulici a to z kapitoly o fundraisingu nebo z internetových stránek některých nadací podporujících dětské domovy.

V praktické části byly zrealizovány dva výzkumy. První z nich byl kvantitativní výzkumné šetření prostřednictvím dotazníku. Tento dotazník vyplňovaly děti ze dvou dětských domovů a to ze Zábřehu a Štítů a z dětského domova se školou v Šumperku. Pomocí tohoto dotazníku bylo zjištěno, jakých kulturních a společenských akcí se děti účastní a jestli si i nějaký kulturní program připravují pro veřejnost (např. penziony).

V rámci tohoto výzkumu jsem zjistila, že děti ze všech domovů mají v rámci společenského a kulturního života bohatý program. Nejčastěji děti navštěvují kino, muzeum, výstavy, besídky, karnevaly a soutěže. Účast na akcích se nevázala jen k místu domova. Jak respondenti uváděli, jezdí na akce třeba i do Prahy.

Samotní dotazovaní uváděli, že na určitých společenských akcích typu nejmilejší koncert se podílejí svými vystoupeními.

Druhý výzkum byl kvalitativní. Měl formu dotazníku a vyplnili jej vedoucí vychovatelé v domovech. V tomto výzkumném šetření jsem zjistila z jakých zdrojů je kulturní a společenský život dětí financován. Dětské domovy v Zábřehu a Štítech financují tyto aktivity dětí zejména z vlastních zdrojů. Spolupracují i s nadačními fondy Albert zajišťuje pobyty dětí v Jeseníkách a nadačním fondem Hanky Kynychové poskytuje finance, pro příjezd dětí na akci Hejbejte se a zpívejte s Hankou kynychovou. Šumperský domov financuje většinu akcí ze svých zdrojů, protože jak uvedl pan Salčík v dotazníku s nadacemi ani nadačními fondy nespolupracují.

Všechny zkoumané domovy jsou sponzorované obchodními společnostmi, kterým za jejich finanční dary nabízejí protislužby. Domov v Zábřehu a ve Štítech formou vystupování dětí na akcích firmy. Šumperský domov jako protislužbu poskytuje propagaci firmy prostřednictvím reklamy na svých akcích.

Na čem by měly všechny domovy hodně zapracovat, je individuální dárcovství. Všechny domovy uvedly, že individuální dárci jim neposkytují finance, ale pouze materiální pomoc.

SEZNAM ZKRATEK

ČR	Česká republika
DD	dětský domov
DDŠ	dětský domov se školou
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
o. p. s.	obecně prospěšná společnost
o. s.	občanské sdružení
s. r. o.	společnost s ručením omezeným

SEZNAM LITERATURY:

1. BALDOVÁ, L., PAZLAROVÁ, H., MATOUŠEK, O. (2008). *Analýza kazuistik klientů projektu „Vstup do života“*. In MATOUŠEK, O., PAZLAROVÁ, H., BALDOVÁ, L. (Eds.), *Individuální plánování služeb u ohrožených dětí a mládeže s důrazem na mladistvé odcházející z ústavní výchovy* (s. 19). Praha: Člověk hledá člověka o. s.
2. BALDOVÁ, L., PAZLAROVÁ, H., MATOUŠEK, O. (2008). *Analýza kazuistik klientů projektu „Vstup do života“*. In MATOUŠEK, O., PAZLAROVÁ, H., BALDOVÁ, L. (Eds.), *Individuální plánování služeb u ohrožených dětí a mládeže s důrazem na mladistvé odcházející z ústavní výchovy* (s. 32). Praha: Člověk hledá člověka o. s.
3. BEDNÁŘOVÁ, Z. (2003). *Fundraising aneb Sociální práce je byznys jako každý jiný*. In BEDNÁŘOVÁ, Z., PELECH, L. (Eds.), *Slabikář sociální práce na ulici* (s. 26-39). Brno: DOPLNĚK.
4. DISMAN, M. (1993). *Jak se vyrábí sociologická znalost*. Praha: Karolinum.
5. Dětský domov Štítý (nedatováno): O nás [on/line]. Dostupné 15. 2. 2013 z ddstity.mypage.cz/menu/o-nas
6. Federace dětských domovů ČR (nedatováno): Federace dětských domovů ČR [on-line]. Dostupné 14. 2. 2013 z <http://www.fddcr.cz/node/2>
7. Federace dětských domovů ČR (nedatováno): Sportovní soutěže 2013[on-line]. Dostupné 1. 5. 2013 z http://www.fddcr.cz/sportovni_souteze2013
8. Federace dětských domovů ČR (nedatováno): Nejmilejší koncert [on-line]. Dostupné 20. 6. 2013 z <http://www.fddcr.cz/koncert>
9. Federace dětských domovů ČR (2013): Nejmilejší koncert Karlštejn 26. - 28. 5. 2013 [on-line]. Dostupné 1. 5. 2013 z <http://www.fddcr.cz/node/218>
10. GAVORA, P. (2000). *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido.
11. GRANJA, M. (2012). Letní jazyková škola pro děti z dětských domovů. *Dobré zprávy: Časopis Výboru dobré vůle – Nadace Olgy Havlové*, č. 3, s. 6.
12. JÁNSKÝ, P. (2004). *Problémové dítě a náhradní výchovná péče ve školských zařízeních*. Univerzita Hradec Králové: GAUDEAMUS.

13. MATOUŠEK, O. (1999). *Ústavní péče*. Praha: SLON.
14. MATOUŠEK, O. (2008). *Slovník sociální práce*. Praha: PORTÁL.
15. Ministerstvo práce a sociálních věcí (2010): Aby státní i nestátní neziskové organizace byly úspěšné ... [on-line]. Dostupné 4. 3. 2013 z <http://www.mpsv.cz/cs/7721>
16. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (2013): Statistická ročenka školství 2012/2013 - výkonové ukazatele [on-line]. Dostupné 14. 6. 2013 z <http://toiler.uiv.cz/rocenka/rocenka.asp>
17. Nadace Malý Noe (2008): Jeden dětský den nestačí [on-line]. Dostupné 15. 2. 2013 z http://www.malynoe.cz/index.php?nu=3&id_sec=88
18. Nadace Malý Noe (nedatováno): Poslání Nadace Malý Noe [on-line]. Dostupné 20. 6. 2013 z <http://www.malynoe.cz/index.php?nu=1>
19. Nadace Malý Noe (nedatováno): Filosofie Nadace Malý Noe [on-line]. Dostupné 20. 6. 2013 z http://www.malynoe.cz/index.php?nu=1&id_sec=57
20. Nadace Malý Noe (2012): Jeden dětský den nestačí [on-line]. Dostupné 15. 2. 2013 z <http://www.malynoe.cz/kestazeni/noe-plakat-tisk.pdf>
21. Nadace rozvoje občanské společnosti (2011): O nadaci rozvoje občanské společnosti [on-line]. Dostupné 20. 6. 2013 z <http://www.nros.cz/cs/>
22. Nadace rozvoje občanské společnosti (2011): Pomozte dětem [on-line]. Dostupné 20. 6. 2013 z <http://www.nros.cz/cs/programy/pomozte-detem/>
23. Nadace Terezy Maxové (nedatováno): Naše poslání [on-line]. Dostupné 15. 2. 2013 z <http://www.terezamaxovadetem.cz/o-nadaci/nase-poslani/>
24. Nadační fond Albert (2012): Nadační fond Albert dětem vyhlásil grantové kolo pro rok 2013 [on-line]. Dostupné 15. 2. 2013 z <http://www.albert.cz/o-nas/novinky/nadacni-fond-albert-detem-vyhlasil.html>
25. Nadační fond Hanky Kynychové (nedatováno): Adventní charitativní koncert [on-line]. Dostupné 15. 2. 2013 z <http://www.kynychova-nadace.cz/index.php?id=119>
26. Nadační fond Hanky Kynychové (nedatováno): Dětské domovy [on-line]. Dostupné 10. 11. 2012 z <http://www.kynychova-nadace.cz/index.php?id=10>

27. Nadační fond Hanky Kynychové (nedatováno): Projekty [on-line]. Dostupné 15. 2. 2013 z <http://www.kynychova-nadace.cz/index.php?id=12>
28. PICEK, M. (podzim 2007). Soukromé dětské domovy. *Bulletin*, č. 67, s. 31-32.
29. PILAŘ, J. (2004). *Náhradní výchovná péče ve školských zařízeních pro výkon ústavní výchovy a ochranné výchovy a ve školských zařízeních preventivně výchovné péče*. In JEDLIČKA, R., KLÍMA, P., KOŤA, J., NĚMEC, J., PILAŘ, J. (Eds.), *Děti a mládež v obtížných životních situacích* (s. 307-320). Praha: THEMIS.
30. Slovník cizích slov (nedatováno): Socializace [on-line]. Dostupné 12. 2. 2013 z <http://www.slovník-cizich-slov.cz/?q=socializace&typ=0>
31. Spolu dětem o. p. s. (nedatováno): Co děláme [on-line]. Dostupné 15. 2. 2013 z <http://www.spoludetem.cz/spolu-detem/kdo-jsme/>
32. Spolu dětem o. p. s. (nedatováno): Kultura do dětských domovů [on-line]. Dostupné 15. 2. 2013 z <http://www.spoludetem.cz/kultura-do-detskych-domovu/>
33. STRAUSS A., CORBINOVÁ J. (1999). *Základy kvalitativního výzkumu*. Brno: Sdružení Podané Ruce.
34. ŠAFRATOVÁ, I. (2008). *Poslání a obsah publikace*. In MATOUŠEK, O., PAZLAROVÁ, H., BALDOVÁ, L. (Eds.), *Individuální plánování služeb u ohrožených dětí a mládeže s důrazem na mladistvé odcházející z ústavní výchovy* (s. 6). Praha: Člověk hledá člověka o. s.
35. ŠAFRATOVÁ, I. (2008). *O projektu Vstup do života*. In MATOUŠEK, O., PAZLAROVÁ, H., BALDOVÁ, L. (Eds.), *Individuální plánování služeb u ohrožených dětí a mládeže s důrazem na mladistvé odcházející z ústavní výchovy* (s. 8-9). Praha: Člověk hledá člověka o. s.
36. ŠKOVIERA, A. (2007). *Trendy náhradnej výchovy*. Bratislava: Petrus.
37. TAXOVÁ, J. (1967). *Výchovné problémy dětských domovů*. Praha: SPN.
38. ÚZIS ČR. (2012). Činnost kojeneckých ústavů a dětských domovů pro děti do tří let a dalších zařízení pro děti v roce 2011, č. 50, s. 7
39. VOCILKA, M. (1999). *Dětské domovy v České republice*. Praha: AULA.

40. VRTBOVSKÁ, P. (2003). Zpráva o stávajícím stavu náhradní rodinné péče o děti a mládež bez rodinného zázemí v české republice. *Sociální práce/Sociálna práca*, č. 2, s. 28-45
41. Výbor dobré vůle Nadace Olgy Havlové (nedatováno): Prázdniny [on-line]. Dostupné 15. 2. 2013 z www.vdv.cz/programy/socialni-a-zdravotne-socialni-programy/prazdniny/
42. Zákon o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně-výchovné péči ve školských zařízeních. Zákon č. 109/2002 Sb., v účinném znění ke dni 1. 1. 2013.
43. Zákon o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování. Zákon č. 372/2011 Sb., v účinném znění ke dni 1. 4. 2012.

SEZNAM GRAFŮ

Graf č. 1 – Účast na společenských akcích.	29
Graf č. 2 – Účast dětí na společenských akcích mimo město DD a DDŠ.	31
Graf č. 3 – Navštívené společenské akce mimo město DD a DDŠ.	33
Graf č. 4 – Navštívené kulturní akce.	36
Graf č. 5 – Příprava představení pro vystupování na veřejných akcích.	39
Graf č. 6 – Veřejné akce, na kterých děti vystupují se svými představeními.	40
Graf č. 7 – Příprava představení k významným dnům (svátky) a výročím.	42
Graf č. 8 – Významné dny, ke kterým děti připravují svá představení.	43
Graf č. 9 – Věk dětí v DD a DDŠ.	45
Graf č. 10 – Pohlaví dětí v DD a DDŠ.	46

SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1 - Počet dětských domovů v České republice v období 2012/2013	11
Tabulka č. 2 – Společenské akce navštívené dětmi z DD a DDŠ.....	30
Tabulka č. 3 – Účast dětí na společenských akcích mimo město DD a DDŠ.	32
Tabulka č. 4 – Navštívené společenské akce mimo město DD a DDŠ.	34
Tabulka č. 5 – Navštívené kulturní akce DD a DDŠ.....	37
Tabulka č. 6 – Příprava představení pro vystoupení na veřejných akcích.....	39
Tabulka č. 7 – Veřejné akce, na kterých děti z DD a DDŠ vystupují.....	41
Tabulka č. 8 – Příprava besídek či představení k významným dnům.....	42
Tabulka č. 9 – Významné dny, pro které děti připravují svá vystoupení.	44
Tabulka č. 10 – Počet dětí podle věku.	45
Tabulka č. 11 – Počet chlapců a dívek v DD a DDŠ.....	46

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Tvorba podkladů pro kvantitativní výzkum	65
Příloha č. 2: Dotazník pro děti z dětských domovů	69
Příloha č. 3: Dotazník pro vedoucí vychovatele nebo ředitele dětského domova	72

Příloha č. 1: Tvorba podkladů pro kvantitativní výzkum

1. Cíl výzkumu: Zjistit jakých společenských akcí se děti účastní.

Hypotéza 1: Předpokládám, že se děti nejčastěji zúčastňují těchto společenských akcí soutěží a sportovních dnů.

Operacionalizace: Hypotéza se potvrdí, pokud většina odpovědí bude c) a d).

Výzkumná technika:

Označte prosím, jakých aktivit se v rámci společenského života Vašeho dětského domova nebo dětského domova se školou účastníte.

- a) Karnevaly
- b) Besídky
- c) Soutěže (sportovní)
- d) Sportovní den
- e) Dětský den
- f) Jiné _____

2. Cíl Výzkumu: Zjistit zda se děti účastní společenských akcí i mimo město kde se nachází dětský domov.

Hypotéza 2: Předpokládám, že děti se účastní společenských akcí i mimo město kde se dětský domov nachází.

Operacionalizace: Hypotéza se potvrdí, pokud většina dětí označí v otázce č. 2, možnost a).

Výzkumná technika:

Účastnili jste se nějakých společenských aktivit i mimo město, kde se nachází dětský domov nebo dětský domov se školou, ve kterém bydlíte.

- a) Ano
- b) Ne

3. Cíl výzkumu: Zjistit jakých společenských akcí mimo místo, kde se dětský domov nachází, se účastní.

Hypotéza 3: Předpokládám, že děti se účastní, sportovních dnů a zahraničních přímořských pobytů.

Operacionalizace: Hypotéza se potvrdí, pokud většina dětí v otázce č. 3 označí možnost c) a e).

Výzkumná technika:

Kterých společenských aktivit mimo místo, kde se dětský domov nebo dětský domov se školou, ve kterém bydlíte, nachází, jste se účastnili.

- a) Putování starým hradem (Svojanov)
- b) Jeden dětský den nestačí
- c) Sportovní den
- d) Den dětí
- e) Zahraniční přímořské pobyty
- f) Prázdninový pobyt v zahraničí v zimním období
- g) Prázdninový pobyt v zahraničí v letním období
- h) Prázdninový pobyt v České republice v zimním období
- i) Prázdninový pobyt v České republice v letním období
- j) Jiné _____

4. Cíl výzkumu: Zjistit jakých kulturních akcí se děti účastní.

Hypotéza 4: Předpokládám, že se děti zúčastňují těchto kulturních akcí: filmová představení (kino), historická místa ČR (hrady), historická místa ČR (zámky).

Operacionalizace: Hypotéza se potvrdí, pokud většina dětí v otázce č. 4 označí možnost a), c), d).

Výzkumná technika:

Označte prosím, jaké aktivity jste v rámci kulturního života Vašeho dětského domova nebo dětského domova se školou navštívili.

- a) Filmová představení (kino)
- b) Muzeum

- c) Historická místa ČR (hrady)
- d) Historická místa ČR (zámky)
- e) Výstavy
- f) Divadlo
- g) Hejbejte se a zpívejte s Hankou Kynychovou
- h) Adventní charitativní koncert (Hanky Kynychové)
- i) Kulturní přehlídka (Nejmilejší koncert)
- j) Kulturní přehlídka (Divadelní přehlídka)
- k) Jiné _____

5. Cíl Výzkumu: Zjistit, zda se děti na kulturním životě domova podílejí přípravou představení pro veřejnost.

Hypotéza 5: Předpokládám, že děti připravují představení, se kterými vystupují na veřejných akcích.

Operacionalizace: Hypotéza se potvrdí, pokud většina dětí označí v otázce č. 5 možnost a).

Výzkumná technika:

Připravujete spolu s ostatními dětmi z domova nějaká představení, se kterými poté vystupujete na veřejných akcích.

- a) Ano
- b) Ne

6. Cíl výzkumu: Zjistit, na jakých veřejných akcích svá představení prezentují.

Hypotéza 6: Předpokládám, že děti připravují svá vystoupení pro akci Kulturní přehlídka (Nejmilejší koncert).

Operacionalizace: Hypotéza se potvrdí, pokud většina dětí v otázce č. 6, označí možnost b).

Výzkumná technika:

Označte prosím, na jakých veřejných akcích se svými představeními vystupujete.

- a) Adventní charitativní koncert (Hanky Kynychové)

- b) Kulturní přehlídka (Nejmilejší koncert)
- c) Jiné _____

7. Cíl výzkumu: Zjistit, zda děti připravují vystoupení k významným dnům a výročím.

Hypotéza 7. Předpokládám, že děti připravují vystoupení k významným dnům a výročím.

Operacionalizace: Hypotéza se potvrdí, pokud většina dětí u otázky č. 7, zvolí odpověď a).

Výzkumná technika:

Připravujete spolu s ostatními dětmi z domova nějaké představení či besídky k významným dnům (svátky) a výročím.

- a) Ano
- b) Ne

8. Cíl výzkumu: Zjistit, k jakým příležitostem děti svá vystoupení připravují.

Hypotéza 8: Předpokládám, že děti připravují představení k oslavám narozenin.

Operacionalizace: Hypotéza se potvrdí, pokud většina dětí označí v otázce č. 8, označí možnost b).

Výzkumná technika:

K jakým významným dnům a výročím připravujete svá představení či besídky.

Vystoupení pro penziony

- a) Oslavy narozenin dětí
- b) Oslavy svátků dětí
- c) Jiné _____

Příloha č. 2: Dotazník pro děti z dětských domovů

Milý chlapci, milá děvčata.

Jsem studentkou 3 ročníku oboru Charitativní a sociální práce na Cyrilometodějské teologické fakultě v Olomouci a sbírám data pro svoji Bakalářskou práci.

Do rukou se Vám dostává dotazník, který poslouží pro výzkum na téma „Společenský a kulturní život v Dětských domovech“. Tento dotazník je zcela anonymní a zabere Vám jen pár minut. Děkuji Vám za čas, který tomuto dotazníku budete věnovat.

Milada Viktorinová

1. Označte prosím, jakých aktivit se v rámci společenského života Vašeho dětského domova nebo dětského domova se školou účastníte.

V této otázce můžete označit více odpovědí, pokud jste se účastnily více akcí.

- a) Karnevaly
- b) Besídky
- c) Soutěže (sportovní)
- d) Sportovní den
- e) Dětský den
- f) Jiné _____

2. Účastnili jste se nějakých společenských aktivit i mimo město, kde se nachází dětský domov nebo dětský domov se školou, ve kterém bydlíte.

Pokud odpovíte ne, pokračujte otázkou č. 4.

- a) Ano
- b) Ne

3. Kterých společenských aktivit mimo místo, kde se dětský domov nebo dětský domov se školou, ve kterém bydlíte, nachází, jste se účastnili.

V této otázce můžete označit více odpovědí, pokud jste se účastnily více akcí.

- a) Putování starým hradem (Svojanov)
- b) Jeden Dětský den nestačí

- c) Sportovní den
- d) Den dětí
- e) Zahraniční přímořské pobyty
- f) Prázdninový pobyt v zahraničí v zimním období
- g) Prázdninový pobyt v zahraničí v letním období
- h) Prázdninový pobyt v České republice v zimním období
- i) Prázdninový pobyt v České republice v letním období
- j) Jiné _____

4. Označte prosím, jaké aktivity jste v rámci kulturního života Vašeho dětského domova nebo dětského domova se školou navštívily.

V této otázce můžete označit více odpovědí, pokud jste se účastnily více akcí.

- a) Filmová představení (kino)
- b) Muzeum
- c) Historická místa ČR (hrady)
- d) Historická místa ČR (zámky)
- e) Výstavy
- f) Divadlo
- g) Hejbejte se a zpívejte s Hankou Kynychovou
- h) Adventní charitativní koncert (Hanky Kynychové)
- i) Kulturní přehlídka (Nejmilejší koncert)
- j) Kulturní přehlídka (Divadelní přehlídka)
- k) Jiné _____

5. Připravujete spolu s ostatními dětmi z domova nějaká představení, se kterými poté vystupujete na veřejných akcích.

Pokud odpovíte, ne pokračujte otázkou č. 7.

- a) Ano
- b) Ne

6. Označte prosím, na jakých veřejných akcích se svými představeními vystupujete.

V této otázce můžete označit více odpovědí, pokud jste se účastnily více akcí.

a) Adventní charitativní koncert (Hanky Kynychové)

b) Kulturní přehlídka (Nejmilejší koncert)

c) Jiné _____

7. Připravujete spolu s ostatními dětmi z domova nějaké představení či besídky k významným dnům (svátky) a výročím.

Pokud odpovíte ne, pokračujte otázkou č. 9.

a) Ano

b) Ne

8. K jakým významným dnům a výročím připravujete svá představení či besídky.

V této otázce můžete označit více odpovědí.

a) Vystoupení pro penziony

b) Oslavy narozenin dětí

c) Oslavy svátků dětí

d) Jiné _____

9. Věk: _____

10. Jsi: chlapec

dívka

Příloha č. 3: Dotazník pro vedoucí vychovatele nebo ředitele dětského domova

Dobrý den.

Jsem studentkou 3 ročníku oboru Charitativní a sociální práce na Cyrilometodějské teologické fakultě v Olomouci a sbírám data pro svoji Bakalářskou práci.

Do rukou se Vám dostává dotazník, který poslouží pro výzkum na téma „Společenský a kulturní život v Dětských domovech“. Cílem této práce je zjistit jaký je kulturní a společenský život v dětských domovech a finanční zajištění těchto aktivit. Data z tohoto dotazníku budou použita pouze pro moji Bakalářskou práci. Děkuji Vám za čas, který tomuto dotazníku budete věnovat.

Milada Viktorinová

1. Jaké kulturní aktivity a společenské aktivity financujete ze svých zdrojů?
2. Z jakých jiných zdrojů financujete kulturní a společenské aktivity dětí?
3. Kolik Vás tyto aktivity stojí ročně v přepočtu na jednoho klienta cca?
4. Získáváte peníze od Nadací typu (Tereza Maxová, Nadace rozvoje občanské společnosti, Malý Noe)?
5. Získáváte peníze od Nadačních fondů např. Albert, Hanky Kynychové?
6. Získáváte finanční prostředky i z fondů EU? Z jakých fondů a na co je využíváte?
7. Získáváte finance od obchodních společností? Napište, od kterých?
8. Jakou protislužbu nabízíte firmám za finanční podporu? (reklama na webu, reklama na akcích, kulturní vystoupení u nich ve firmě??)
9. Získáváte finance od soukromých osob?
10. Je podpora pouze finanční či materiálová (boty, oblečení apod.)?
11. Jakým způsobem získáváte sponzory?